

Naujienų Antroji Dalis

NR. 438

CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS

XIV METAI

VYTAUTAS GAIGALAS

Heinrich Kleist (1777-1811)

Kleistas, sykiu su Goethe, Šileriu, Lessingu ir austru Grillparzer, yra vienas iš didžiausių tragikų vokiečių literatūroje. Savo personažų tragiškumą jisai pergyveno savo nors ir trumpame, bet audringame gyvenime, kuris buvo nuolatinis tiesos ieškojimas. Vokietijoje Kleistas buvo ir tebėra populiarus todėl, kad jis geriau, negu Goethe ar Šileris, išreiškė neramius ir audringus vokiečių sielos siekius bei aspektus. Jo varginą egzistencija, jo tragiška mirtis išreiškia absoliutaus romantiko tipą, kuris, bėgdamas nuo gyvenimo, eina iki savižudybės.

Rašytojo tėvas įkvėpė jam besąlyginį patriotizmą ir sausą Aufklärung'o deizmą. Gi rašytojas patsai, nerami, pakili ir sunkiai apvaldoma būtybė, apdovanota puikiais gabumais, nešiojo savyje nenumalšinamą tiesos ir žinojimo troškulį. Atrasti tiesą buvo jo vienintelis tikslas, kuris jį apvylė: Kleistas turėjo pripažinti, kad žmogus yra nepajėgus ją atrasti, kad tiesa yra, bet tik subjektyvi.

Susiziedavęs su vieno generolo dukterimi Louise von Zenge, jis niekad jos nevedė. Jis norėjo, kad jo sužadėtinė galvotų taip, kaip jis, kad juo pilnai pasitikėtų, bet jo gyvenimas ir elgsena nebuvo visiškai verti pasitikėjimo jausmo. Kleistas veda palaidą gyvenimą, keliauja su savo seserimi Ulrike ir prašo sužadėtinę vis atidėti vedybas.

Apie 1801 m. Kleistas pergyvena tragišką posūkį savo gyvenime. Jo draugas Ludwig Von Brockes pataria jam studijuoti Kantą. Kleisto persiauram galvojimui, kuris visko tikėjosi iš mokslo ir auklėjimo, Kantas savo *Gryno Proto Kritikoje* (*Kritik Der Reinen Vernunft*, 1781) įrodo, kad žmogus negali pasiekti tiesos; jis nepažįsta realaus pasaulio, "daikto savyje", bet tik apraiškas. "Jei žmonės nešiotų žalius akinius, jie manytų, kad visi objektai, pastebėti per tuos akinius, yra žali", sako Kantas. Kleisto sužadėtinė buvo sukrėsta šios reveliacijos, kad mes visada pastebime tik savo nuosavą tiesą. Gi Kleistas paliko nušaliai proto pažinimą ir nuėjo Rousseau gamtos evangelijos keliais. Jis dabar nežino, ar tai, ką mes vadiname tiesa, yra tikrai tiesa, ar ji mums tik atrodo. Kleistas praranda tikslo sąvoką, jo gyvenimo pagrindai svyruoja. Jis nori keliauti, joks darbas jam pasidaro nebeįmanomas. Jis atsiranda Paryžiuje, kur gyven-

nimo bei konservacijos greitumas bei nepastovumas įkvėpia neapykantą Prancūzijai. Jis apsistoja Šveicarijoje, vėl grįžta Vokietijon, kur jis aplanko pirmą bei paskutinį kartą intelektualinę Mekką — Jeną ir Weimarą. Kleisto natūra negalėjo patikti literatūros Jupiteriui Goethei, nes jis jau buvo pasigydes iš *Jaunojo Verterio Kančių* (1774) ir norėjo būti klasikas, sveikas ir tvirtas. Gi iš tiesų Goethe nematė Kleiste, su tam tikra aversija, nieko kito, kaip tik tai, ko jis pats išvengė. Priešingai, poetas Wieland, *Oberon* (1780) autorius, priėmė Kleistą entuziastiškai.

Tačiau Kleisto niekas nepatenkino, — nei kelionės po Prancūziją, Italiją, Šveicariją, nei virtinės jo paliktų "sužadėtinių". Goethes panieka jį giliai palietė. Vieną dieną jis sudegino savo laiškus, užrašus, kelionių įspūdžius. Jis liko savo gyvenimą visiškai nenusisėkusi ir 1811 m. lapkričio 21 d. nusišaua sykiu su savo mylimąja Henriette Vogel, palikęs savo seseriai Ulrikei laišką, kur jis prisipažįsta: "Tikra tiesa, kad man čia žemėje niekas negalėjo padėti".

Pagal jų norą, abu, Henriette ir Kleistas, buvo palaidoti tame pačiame grabe ir toje pačioje vietoje, kur didysis dramaturgas savo valia pertraukė savo audringą gyvenimą.

Bėgimo nuo moters tema yra Kleisto gyvenimo leitmotivas. Netekęs sužadėtinės dėl vedybų atidėliojimo, davęs tą patį pažadėjimą daugiui kitų, bet jo neįvykdęs, Kleistas bėgo nuo meilės, kai tokia jam pasitaikydavo. Tai buvo viena iš jo keistenybių. Šiame pasaulyje jis negalėjo susiorientuoti, suabejojęs jo teisingumu, vienybe bei tvirtumu. Jis nerado, kaip Šileris, paguodos idėjose, valdančiose šį pasaulį ir duodančiose žmogui pasitikėjimą. Kleistas buvo realus. Jis nebuvo romantikas, kurį patenkin-tų išijautimas į gamtos paslaptis, neįaučiant žemiškos laimės stokos. Kleistas gyveno realybėje ir nenorėjo jokio kito idealo šalia pasaulio, jokios išsapnuotos laimės. Jis norėjo žinoti, kur yra jo "aš" pasaulyje; jis norėjo surasti geros elgsenos tikrumą iš savęs paties. Jo garsiosios dramos kaip *Robert Guiskard* (1802), *Sudaužytas Ašotis* (1806), *Penthesilea* (1808), *Homburgo Princas Friedrichas* (1810) išreiškia Kleisto gyvenimą bei jo mintis. Iš jų (Tęsinys 3-me pusl.)

ADOMAS P. JASAS

GAUSK, GIRELE!

*Gausk, girele, po šalną
laisvės ilgesio dainą! —*

*Kas tą ugnį užgesys,
kur liepsnoja ilgesys? —
Tam, kurs kenčia, jis liepsnos
ir po Sibiro šalnos —
ir širdy, ir ant kapų,
ir po krintančiu lapu;
kils iš kraujo, iš vandens —
kryžiaus medyje skardens...*

*Gausk, girele, po šalną
laisvės ilgesio dainą! —*

*Kas gi Nemunui uždraus
laukti potvynio skaidraus —
laukti laisvės tolimos
po rudens ir po žiemos?*

DR. ALF. GRINIUS

Eksperimentalinės bei mokslinės medicinos horizontuose

Radiacinė energija ir jos pavojai biologiniam pasauliui

Jeigu Hiroshimos ir Nagasakio įvykiai prieš keletą metų buvo istorijoje užrašyti krauju ir žiauriai žalojančiom radioaktyvinėmis dulkėmis, tai prieš porą mėnesių pradėta tarptautinė iniciatyva tų atominių (branduolinių) ginklų bandymų sustabdymui, taip pat gali turėti nemažiau reikšmės ateities istorinių faktų raidoje. Tačiau dar kol kas, pasėkoj internacionalinio nesutarimo, vakarų didžiosios valstybės tebetęsiančios, o Sovietų Sąjunga, įrodoma, ir vėl bepradedanti, tų bandymų vykdymus. Nežiūrint didelių pastangų šios srities mokslo specialistų bei kitų humanistų, daugumoj Nobelio premijų laureatų iš visų pasaulio kraštų, įskaitant ir Sovietų Sąjungą, vis dėlto dar nepavyksta gana įtakingai ir įsakmiai privesti prie realaus pavojaus supratimo tuos, kurių rankas šie baisūs išradimai yra patekę.

Gyvenime palaipsniui pasirodo naujos problemos, vos tik suspėjus, ar dar net nebaisus nugalėti senąsias. Taipgi yra ir biologijos bei medicinos pasaulyje. Jeigu žmogui jau yra pavykę išaiškinti ir nugalėti daugelį baisiųjų praeities ligų, tai štai, keičiantis civilizacijos bei kultūros tonams, iškyla kitos, reikalaujančios vėl naujų pastangų, kad apsigindami išsilaikytumėm ant šios žemės paviršiaus. Radiacinė energija ir su ja susijusios naujos komplikacijos kaip tik ir įneša daugelį naujų problemų, kurias neįkalinga kuo greičiausiai iš-

(Tęsinys 2-me pusl.)

(Atkelta iš 1-mo psl.)

dalelių, vad. ionų, ko visko pasėkoje pasikeičia kiekybinis arba net ir kokybinis ląstelių chemizmo balansas. Pasėkmės tokio "cheminio perversmo" yra logiškai aiškios. Toji celė arba kūno dalis dažnai jau "suserga" ir nebeatlieka savo normalios funkcinės užduoties. Dar stipresnis radiuojančios energijos paveikimas gali būti net ir mirtinas. Tas, žinoma, priklauso nuo celės specifinio jautrumo vienos ar kitos rūšies spinduliams bei radioaktyvumo dozės. Įvairūs morfologiniai audinių pakitėjimai, net pačiose ankstyvose radiacinio sužalojimo stadijose, gali būti pastebimi specialiais optiniais prietaisais panaudojant prie to atitinkamą nudažymo bei laboratorinės procedūros techniką.

Lytinės celės, ypatingai pačiose ankstyvose savo vystymosi stadijose, yra nepaprastai jautrios ir labai lengvai sužalojamos kai kurių radiacinės energijos spindulių. Paveldėjimo požymių nešėjai, t. v. genai chromozominiuose kamuolėliuose gali būti taip pažeisti ir iškreipti, kad pasėkoj to viso, embrionai ir gimstą vaikai rodo įvairiausius morfologinius kūno iškrypimus bei išsigimimus (Prof. L. Pauling, L. H. Snyder, H. J. Muller, R. E. Lapp ir kt. šios srities mokslininkų tyrinėtojų darbų rezultatai). Šie įvairiausi pakitėjimai, įskaitant ir pikčiausius auglius (vėžius), yra dabartiniu laiku ypatingai aktyviai studijuojami ant laboratorinių gyvių, kuo tiksliausiai apskaičiuojant ir koordinuojant radiacinės energijos dozavimus prie įvairių sąlygų. Ypatingas dėmesys yra kreipiamas į kai kurių (bio)-cheminių medžiagų "priešradioaktyvinius" ypatumus. To paties ar kito kūno audinių ekstraktai, kombinuojant juos su tam tikrais cheminiais junginiais, gali rodyti didesnę ar mažesnę "priešradiacinę" apsaugojimo kapacitetą (protective capacity). Tokius "vaistus" paėmus paprastai sustiprinama atskirų kūno organų atsparumą prieš atitinkamus radioaktyvinius spindulius. Tačiau pagrindinis dėmesys yra kreipiamas į tokių vaistų nepageidautinus bei žalingus efektus (veikimą), ypatingai pakartotino naudojimo atvejais.

Panašūs darbai duoda vis daugiau ir daugiau patyrimo išaiškinimui atmosferinės radiacinės energijos įtakos gyvajai gamtai. Tas, be abejo, taip pat pasitarnauja ir kaip įvadui į netolimą ateities tarpplanetinį keliavimą (space travelling) kad tuo kuo greičiau tinkamai supratęs kosminės radiacijos ypatumus ir jos įtaką ateities "keliautojams".

Jau neskaitant pačius did-

žiuosius sprogdinimo bandymus, bet bendrai didėjant masiniam gaminimui ir panaudojimui radioaktyvinių medžiagų, iškyla reikalas imtis kuo grieščiau priemonių ir saugiam pašalinimui tų radioaktyvinių išmatų (waste material), kurių susidaro nepaprastai dideli kiekiai laboratorijose bei fabrikuose ir bendrai vietose, kur su tomis medžiagomis dirbama. Yra ieškoma kuo saugiausių tam pašalinimo vietų bei būdų. Bet kur gi yra saugiausia? Prieš kurį laiką vienas žymus profesorius konferencijoje nevyčiom išsitaręs, kad geriausia ir "saugiausia" būtų siųsti tas užterštas radioaktyvines išmatas raketomis į erdvę

(space). Prislėgto juoko atgarsys nuaidėjo kažkur auditorijos užpakalinėse eilėse. Matyti kai kurie profesionalai konferencijos dalyviai buvo "reaguojančiai" nustebinti tokio staigaus ir netikėto (neišimimo) darbo bei gyvenamos aplinkumos. Kebli problema atsistoja prieš akis tinkamam lyginti labai trumpą laiką, gi dabar jau matome ir pradame suprasti, kad tas išminingo seniuko profesoriaus tyklus išsitarimas ar tik nebetaps vienas iš pačių "realiausių" ir saugiausių pasiūlymų. Iš pastutiniausių tarptautinių mokslinių davinų matyti, kad net giliųjų jūrų ir vandenynų gelmėse dar nebėra tikra ir "saugu".

Svarbesnieji literatūriniai šaltiniai:

Radiation Biology, I-IV, Alex. Hollaender et al., McGraw H. Book Co., New York, 1954; Atomenenergie, A. Kopp und H. Hartz, Berlin, 1955-57; Materialy po toksikologiji radioaktiv-

nuch veščestv, Medgiz, Moskva, 1957; Actions des radiations sur les tissus, A. Lacassagne, Paris, 1956; Actions Chimiques et Biologiques des Radiations, M. Haissinsky, 1956.

Tik mokslas bei diplomacija, bet ne fizinė jėga, yra daugiausia žadantys ginklai, mažiesiems, kovoje už laisvę ir egzistenciją.

Kairio knyga LIETUVA BUDO

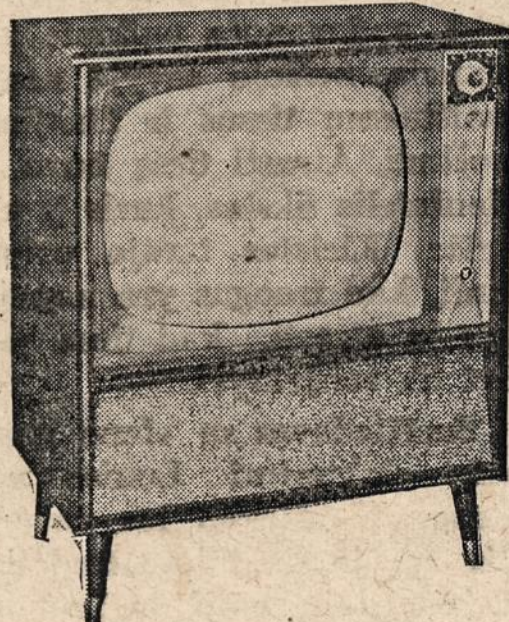
NAUJIENOSE galima gauti tik ką iš spaudos išėjusią Stepono Kairio knyga LIETUVA BUDO. 416 didelių (6x8½) puslapių, kieti viršeliai. Kaina \$5.50

Nauja mostis ir tabletės atnauja viltį kenčiantiems nuo Arthritis - Rheumatism

Ši nauja kombinacija, AMERPOL skubiai palengvina sanarių uždegimo sukeltą skausmą, paraudimą ir sumažina skaudančių raumenų sutinimą, kuri sukelia arthritis ir reumatizmas. Mostis, 98c. Tabletės \$3.50 pas jūsų vaistininką.

Geriausią pasaulyje Budriko leibeliu Televizija

RCA laisniuota, ištobulinta. Mažai tegenda, 1959 metų.

Gražus Hi-Fi, tonas aiškus, 21 colio paveikslas. Graži išvaizda.

TRUMPAM LAIKUI DUODAME DIDELE NUOLAIDA

KAINA \$29950
NUOLAIDA \$10000

Kaina \$19950

Metams išmokėjimai be jokio nuošimčio.

Kviečiame pamatyti ir persitikrinti.

JOS. F. BUDRIK FURNITURE INC.

3241 So. Halsted Street
Tel.: CALumet 5-7237

Atidara pirmadienio ir ketvirtadienio vakarais iki 9:30. Sekmadieniais 12-5.

Budriko radio programa nauju laiku iš WHFC, 1450 kil. radio stoties SEKMADIENIAIS kaip 2:15 iki 3 val. p. p.

Skaitykite "N-nas"

2 - NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
SATURDAY, NOVEMBER 1, 1958

LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJOS TALKA

Lietuvių Enciklopedijos Administracija skelbia paskutinę Lietuvių Enciklopedijos talką nuo š. m. spalio 15 d. iki 1959 m. balandžio 15 d. Talkos metu naujai L. E. užsiprenumeravusiems bus duodamos premijos.

Užsiprenumeravusieji nuo š. m. spalio 15 d. iki gruodžio 15 d. iš leidyklos nemokamai gauna: 1) Vinco Krėvės Raštus—pilną komplektą (komplektą sudaro 6 tomai, kurių trys tomai jau išleisti, o ketvirtasis spausdinamas; 2) Lietuvos Žemėlapi ir 3) Jono Balio "Lietuvių Dainos Amerikoje".

Prenumeratoriai, kurie užsisakys nuo š. m. gruodžio 15 d. iki 1959 m. vasario 15 d., gaus pilną Vinco Krėvės Raštų komplektą. O tie, kurie užsiprenumeruos nuo 1959 m. vasario 15 d. iki tų pat metų balandžio 15 d., gaus Lietuvos Žemėlapi ir Jono Balio "Lietuvių Dainos Amerikoje".

Jau išėjusius L. E. toms naujieji prenumeratoriai gaus išsi-mokėtinai pageidaujamomis sąlygomis. Už vėliau išleisimus toms mokama normalia tvarka.

Lietuvių Enciklopedijos leidimas nėra kieno nors asmeninis reikalas, o vaisius visų lietuvių sutelktinių pastangų, vaisius, deja, tik laisvame pasaulyje gyvenančių lietuvių. Tad ir nuopelnai atitinkamai priklauso visiems tiems, kurie bet kuriuo būdu prie šio didelio darbo prisideda. Darbas kilnus, nes lietuvių tautos ir valstybės kančios ir vergijos metais, jis skiriamas jos garbei ir pasididžiavimui. Darbas prasmingas, nes skirtas ne tik mokytis ir praturtinti kiekvieno mūsų žinyną, bet yra būdas ir priemonė išlaikyti lietuvių kalbą ir lietuvybę.

Argi nėra didelis pasididžiavimas prieš laisvas tautas, kad pavergtos tautos vaikai, plačiai pasiskleidę priverstinėje emigracijoje, sutelktinėmis jėgomis sugeba tokį milžinišką darbą padaryti?

Ir Tu, Mielas pavergtos tautos Sūnau ir Dukra, prenumeruodamas L. E., esi tų sutelktinių jėgų dalininkas ir Tau, kaip ir visiems bendradarbiams ir talkininkams, priklausys būsimųjų mūsų tautos kartų padėka ir tinkamas įvertinimas. Laukiame atsiliepiant. Lietuvių Enciklopedija, 265 C St., So. Boston 27, Mass. U. S. A.

VISUOMENĖS MOKSLŲ, MENO IR LITERATŪROS ŽURNALAS DARBAS

kritiškai stebi mūsų išeivijos, Lietuvos ir viso pasaulio gyvenimą. Prieš konservatyvią provinciališką tradiciją DARBAS stato humanistines vertybes ir kūrybiškai šviežią žodį.

5410 SIXTH AVE.
Brooklyn 20, N. Y.

Ligi 1958 metų pabaigos iliustruotą trimėnesinį žurnalą D A R B A galima užsisakyti sena kaina: \$2.00 metams, \$5.00 trejiems metams; studentams \$1.50 metams. Paskiras numeris 75 centai.

Skaitykite Linksmą Mėnesinį Laikraštį VĖPLA

Karikatūros, šaržai, anekdotai, feljetonai ir įvairūs humoras
Metinė prenumerata tik \$1.50.

Adresas: VĖPLA, 854—39th Avenue
Ville Lasalle, Montreal, Q. Canada

Keista, bet faktas

Kaip atrodo Pietų ašigaly

Dr. Siple, ryšium su geofiziniais metais Antarktikoj su 17 kitų vyrų išgyvenęs 4 žiemas ir grįžęs į gyvąjį pasaulį, papasakojo, jog pergyventi žiemą Pietų Ašigalyje yra lygu ką pergyventi, kaip bus mūsų žemėje, kai saulė pagaliau užges ir visas pasaulis pavirs speigu ir tamsa...

“Per pilnus 6 mėnesius ten visiškai nebuvo saulės. Lauke buvo tiek šalta (visą laiką apie 100° žemiau nulio), kad žmogus, nežiūrįnt kaip apsi- rengęs ir apsiuviniojęs, negali ištvirti ilgiau kaip keletą valandų. Sunkiausias laikas yra laukiant aušros, kai tas laukimas tęsiasi visą amžiną pusmetį...”

Antarktikos žiema tęsiasi nuo kovo 22 d. iki rugsėjo 23 d., t.y. per visą tą laiką saulė nebepateka, ir sulaukus rugsėjo 23-sios, ji, atrodo, labai sunkiai beįstengia patekėti...

Gyvybė Pietų Ašigalyje yra įmanoma tik šiltame, gerai apšviestame name. Lauke gi temperatūra praeitą žiemą pasiekė pasaulinio rekordo — 102.1 laipsnių žemiau nulio. Kiaurus metus vidutinė temperatūra ten buvo 73 laipsniai. Per 169 dienas niekada nebuvo šilčiau kaip 40° žemiau nulio.

Vieną kartą ten buvo 90° ž. nulio per ištisas 97 val., per visą tą laiką pučiant nuo 16 iki 22 mylių per valandą vėjui, kurs valandomis pakildavo iki 52 mylių. Per ištisus 2 mėnesius niekada nesiliovė pustę ir vėjai pūtę.

Kaip ilgai trunka nosiai ir skruostams nušalti?

Bandymais patirta, kad neilgiau kaip 15 iki 60 sekundžių, ir tai priklausė nuo vyro. Visiškai apsimoturiavę, apsiraišioję ir susivynioję du vyrai ištvėrė lauke iki trijų ir keturių valandų.

Praeitą rugpiūčio mėn. stovykla pradėjo laukti nesulaukti saulės patekėjimo. Saulė jau kuris laikas sukosi arti horizonto, bet dar nerodė jokio ženklo, kad yra arti paviršiaus. Magiškoji data buvo rugsėjo 23 diena.

Per porą dienų prieš tikrąją saulės patekėjimą danguj jau pradėjo rodytis įvairiaspalvės kibirkštėlės — a k i n a n č i a i skaitūs švysčiojimai — raudonų, oranžinių, žalių ir mėlynų švieselių, tartum tolimos liepsninės plaštakėlės skraidytų.

Pagaliau pasirodė, kaip manėme, pats saulės kamuo-lys, bet tai tikrumoj buvo tik akinančios linijos, lyg saulė būtų supiaustyta blizomis, pagaliau ji išvirto į vientisinę šviesos liniją, per daug skais-čią nuoga akimi žiūrėti.

Dabar nebebuvo abejonės. Žiema buvo praėjusi. Saulė patekėjo.

Skaitykite “N-nas”

3 — NAUJIENOS, CHICAGO & ILL.
—SATURDAY, NOVEMBER 1, 1958

(Atkelta iš 1-mo pusl.)

matosi, kad joks vokiečių poetas nebuvo taip vidiniai su- skaldytas kaip Kleistas, bet taipogi nė vienas taip aistrin- gai nesiilgėjo vidinės vieny- bės, šviesos bei grožio kaip jis.

Kleistas organiškai neken- tėjo Napoleono, jo tautos paverg- jo ir nužemintojo. Kleisto meilė buvo skirta jo gimtam kraštui. Kada Goethe su len- gva viršnacionaline rezigna- cija leidosi Napoleono deko- ruojamas, Kleistas rašė: “Kol šita demonų rasė — mindžios Vokietijos žemę, mano rolė

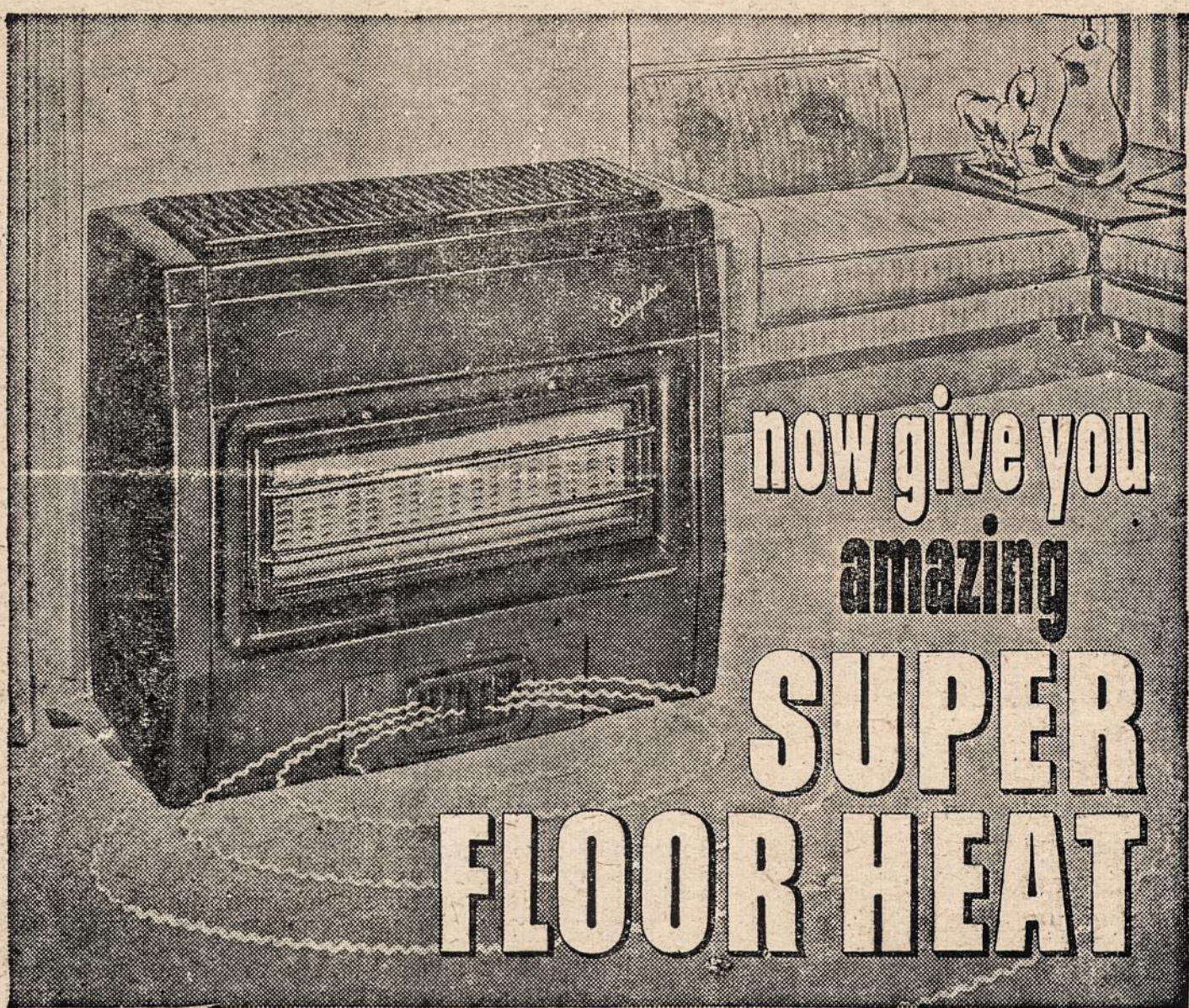
yra nekęsti ir mano dorybė bė triumfuoja virš individo ir yra keršyti”.

Tačiau vienąsyk Kleistui pasisekė laikinai pasiekti tam- tikros pusiausvyros. Tai buvo 1809-1810 metais, kada jo vi- daus balsas aptilo ir valstybė, jo meilės objektas, atrodė de- rinosi su žmoniškumu. Šiuo momentu atsirado ir jo ge- riausia drama “Hamburgo Princas Friedrichas”, atkrei- pusi į jį prancūzų dėmesį. Ši drama, turinti gana daug pa- našumo su Corneille Horaci- jumi (1640) yra aukščiausia Kleisto poezijos išraiška. Tai yra patriotinės garbės drama, valstybės epopėja, kur valsty-

šeimos. Kleistas neturėjo laimės, gy- vendamas apokaliptiniais lai- kais ir atsimušdamas į tris neperžengiamas sienas: Kan- tą, Goethę ir Napoleoną. Ta- čiau jo audringas genijus bei jo tragiškas likimas jį labai priartina mūsų laikams. Jo “Homburgo Princas” yra daug artimesnis mūsų epochai, ne- gu Goethes “Goetz Von Berli- chingen” (1773). Šioje genijų dvikovoje, kuri ilgą laiką at- rodė nelygi, Kleistas šiuo mo- mentu tikrai pasiekia realių laimėjimų.

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

SIEGLER Automatic, GAS Forced-air HOME HEATERS

new performance

The big, furnace volume blower drives 4 TIMES MORE room air through the heart of the fire and out over your floors. You get furnace comfort in every room without costly pipes and registers to install. No more living in one room when the temperature drops. Siegler is built to heat your entire home!

new economy

Ordinary heaters waste heat on the ceiling and out the chimney. Siegler, with the patented Inner Heat Tubes, captures this wasted heat and pours it over your floors. If you want the finest in comfort and the lowest fuel bills, be sure the heater you buy has Inner Heat Tubes and a built-in Blower System.

new styling

Siegler Gas Home Heaters are finished in genuine porcelain for a lifetime of beauty. Choose from rich leathertone, golden suntan or snowy white. There's a model just right for your home with either Pyrex glass or golden metal front.

see it now

OGDEN STOKER SALES and SERVICE CO.

1314 WEST GRAND AVENUE

CHICAGO, ILLINOIS

ALL PHONES SEELEY 3-7112

A. F. MARFELD

MĖNULIS

Aplink žemės keliauja mėnulis,

Žemės ir saulės.

Visų saulių viešpačiai keliauja

Aplink vieną didelę saulę.

Šitas Friedricho Gottliebo Klopstocko posmas keturiose paprastose eilutėse išreiškia grandiozinį visatos vaizdą.

Dabar nusileiskime iš visumos žemyn ant mūsų planetos žemės, kad galėtumėme pamatyti save mūsų siaurame pasaulyje.

Iš visumos nusileisti ant žemės — reiškia iš abstraktaus nužengti į jaučiamai suprantamą, iš neapčiuopiamo į apčiuopiamą.

Jei mes fantazijos erdvės laivu iš Paukščių Tako saulių spiečių artėsime prie mūsų saulės sistemos, žmonių tėvynė iškils nakties juodoje erdvėje kaip žalsvai žibantis milžiniškas rutulys, kuris sukasi aplink savo ašį, keisdamasis sferomis tarp dienos ir nakties.

Greta žibančio globuso mes pamatysime mažesnę rutulį. Šviesiai žiba jis spinduliais, kurie išeina iš saulės. Jo paviršius yra išmargintas apskritų randų ir nusidriekusių šešėlių, kurie krenta ant mirusių lygumų iš stačių kalnų. Tai yra mūsų mėnulis.

Mes turime tik vieną mėnulį. Marsas turi du palydovus.

Jupiteris turi net 12 mėnulių, Saturnas — 11, Uranas — 5 ir Neptūnas — 2.

Tačiau mes turime ypatingą mėnulį! Palyginus jį su centrinių planetų mase, žemės mėnulis yra didžiausias iš visų palydovų. Pats didžiausias Jupiterio mėnulis sudaro tik 12,500 Jupiterio dalį, mūsų gi mėnulis priešingai — 81 žemės masės dalį.

Žemės kūdikis

Astronomų požiūriu mėnulis yra arba tikras satelitas arba maža planeta, kuri savo keliu skrieja atitinkamame nuotolyje nuo žemės ir pastarosios yra nuolat "trukdoma". Tyrinėtojai dar neturi vieningos nuomonės, kokią galimybę jie laiko priimtinesne. Aplamai mūsų mėnulis tebeturi daug ką aiškintino. Prasideda klausimu apie jo atsiradimą ir baigiasi tikslu jo kelio apskaičiavimu, kuris ir šiandien tebėra sunkiausias astronomijos uždavinys.

Kaip atsirado mėnulis? Daugumas teorijų jį laiko žemės kūdikiu. Jos sako, kad mėnulis pirminiais laikais, kai žemė tebebuvo skysta ir deganti, skriejimo jėgos paveiktas, nuo jos atskilo. Pacifiko okeanas kaip tik tatau patvirtinas. Kai kurie geofizikai šią teoriją grindžia įrodymu, kad Ramiojo Vandenyno dugnas susideda iš bazalto, tuo tarpu, kai visų kitų jūrų dugne virš bazalto guli didžiulis klodas granito. Pa-

cifikui trūksta granito klodo, todėl, kad pastarasis buvo išmestas į erdvę ir susiformavo į mėnulį. Mėnulio vidutinis tirštumas yra mažesnis už žemės tirštumo vidurkį. Abiejų dangaus kūnų tirštumo palyginimas naudojamas kalbama teorijai pagrįsti. Mokslininkai mano galį įtikinančiai įrodyti, kad mėnulis neturi tokios pat sudėties kaip žemė, nes jo branduolyje nėra sunkiųjų metalų ir jis išimtinai susideda iš akmenų. Tai reiškia, kad jis savarankiškai iš pirminės medžiagos negalėjo išsivystyti.

Kiti mokslininkai yra tos nuomonės, kad žemė ir mėnulis yra gimę greta viens antro ir tuo pačiu laiku. Jie prileidžia, kad mėnulis galėjo atsirasti ir kitoje vietoje, ir kad savo kelionėje per visumą jis liko žemės "pagautas". Žemės ir mėnulio atsiradimą pirminio chaoso bendrame "lopšyje" laiko priimtinu Goettingeno fizikas Carl Friedrich Weizsaecker, sukurių teorijos autorius.

Kai kurie mokslininkai dar galvoja, kad žemė iš savęs yra išmetusi daug mėnulių. Vienas turėjęs nukristi atgal ant žemės. Šito mėnulio įstri-

gimo vieta esanti Pietų Atlantas. Afrikos ir Pietų Amerikos kontinentai sunkauso smūgio pasėkoje buvę atplėsti viens nuo antro ir tatau aiškiai matosi pasaulio žemėlapyje. Pietų Amerikos rytų iškišulys išlenktas tokiomis pat kampais, kaip priešingoje pusėje Afrikos pakraščiai Afrikos įlankoje tarp Liberijos, Dramblio Kaulo pakraščio, Auksinio pakraščio, Togo, Nigerijos ir Kameruno iš vienos pusės, — ir ispanų Gvinėjos, prancūzų Vidurinėsios Afrikos ir belgų Kongo iš kitos. Ne į Atlantą nukrito mėnulis, sako priešingai kiti tyrinėtojai, bet ten, kur šiandien guli Afrika. Juodasis žemynas esąs ne kas kita, kaip ano katastrofoje žuvusio mėnulio likučiai.

Jeigu mėnulis nukristų ant žemės

Apie mūsų mėnulio "gyvenimo eigą" turime tokių spekuliacijų: pirmiau mėnulis skriejo daug arčiau žemės. Vienodo ilgumo para ir mėnuo mūsų palydovui tada truko tik penkias valandas. Nuo tada mėnulis pradėjo trauktis nuo žemės ir tarp abiejų kū-

(Tęsinys 5-me psl.)

CHICAGOS ŠVARIASIAUSIAS IR
MODERNISKIAUSIAS DARŽAS
BUČO DARŽAS
WILLOW WEST INN
AND PICNIC GROVE
83rd and Willow Springs Road
WILLOW SPRINGS, ILL.

Siųskite siuntinius!

Siunčiame dovanų siuntinius į Lietuvą ir kitus kraštus: natūrus gatavus rūbus ir taip pat įvairias medžiagas, maistą, vaisius, akordeonus, siuvas ir mezgamas mašinas, laikrodžius ir kitus daiktus. Siuntinius galite patys čia vietoje sudaryti.

KAINOS PRIEINAMOS.

A M E R L I T SUPPLIES CO.

2221 W. CERMAK ROAD
CHICAGO, ILL.

STASYS GRUBLIAUSKAS, Vedėjas.

BŪKITE TIKRI,

kad jūsų dovanojami siuntiniai į Lietuvą, Latviją, Ukrainą ar Sovietų Sąjungos dalis

YRA 100% APDRAUSTI

Siųsdami savo paketus, būkite tikri, kad jūs siunčiate juos per autorizuotą firmą ir reikalaukite apdraudos įrodymų.

Jūsų pačių interese turėti reikalus su patikima bendrove, kuri yra biznyje daugiau, kaip 25 metų. Mes didžiujame savo mandagiu, asmeniui, atidžiu ir greitu patarnavimu.

Gautus p a š t u siuntinius mes pakvituojame ir pasiunčiame sąskaitas per 24 valandas.

Atsilankykite į bet kuri mūsų skyrių ir pareikalaukite Vedėjo parodyti jums paliudytą kopiją apdraudos poliso nuorašą nuo DŪRŲ IKI DŪRŲ. Reikalaukite mūsų puičių katalogų.

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

716 Walnut Street,
Philadelphia 6, Pa.
Walnut 5-3455

1991 Broadway
NEW YORK 23, N. Y.
Telephone: LYceum 5-0900

390 West Broadway
SO. BOSTON 27, MASS.
Telephone: ANDrew 8-8764

263 Market Street
Newark 2, N. J.
Telef.: MARket 3-1968

4102 Archer Avenue
CHICAGO 32, ILLINOIS
Telef.: FRontier 6-6399

6446 Michigan Avenue
DETROIT 10, MICHIGAN
Telephone: TASHmoor 5-7560

1313 Addison Road
Cor. Superior Ave. & E. 71st St.
CLEVELAND 3, OHIO
Telephone: UTah 1-0807

683 Hudson Ave.
ROCHESTER, NEW YORK
Tel.: BAKer 5-5923

346 — 3rd Avenue
PITTSBURGH 22, PA.
Tel.: GRant 1-3712

Reikalaukite telefonu arba raštu mūsų siuntinių informacijų nūgute.

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

4 — NAU 75, CHICAGO 8, ILL.

—SATURDAY, NOVEMBER 1, 1958

Kalėdoms specialiai į Lietuvą

SIUNTINYS H

\$28.40

5 sv. kumpio (be kaulo), 5 sv. Creamery sviesto

5 svarai grynų taukų, 5 svarai cukraus.

SPECIALAS NR. 3

\$32.83

1000 g. geriausios braziliškos kavos

1000 g. olandiškos cocoa, 1000 g. grynų taukų

1000 g. Creamery sviesto, 3000 g. cukraus

250 g. Ceylon arbatos, 500 g. olandiško šokolado

500 g. sūrio (45% riebalų), 1000 g. ryžių

500 g. džiovintų pyčių, 200 amerikoniškų cigarečių

MOTERŲ SPECIALAS

\$76.20

3½ jardo 100% vilnonės medžiagos paltui

3 jardai 100% vilnonės medžiagos moterų eilutei

6 jardai Rayon pritaikinto pamušalo

3 jardai 100% vilnonės medžiagos suknelėi

8 jardai Rayon suknelėms ir bliuskoms

8 jardai medvilnės vasarai suknelėms ir bliuskoms.

ŠIS SKELBIMAS JUMS VERTAS 50 CENTŲ

Iškirpkite ir pasiųskite mums su savo užsakymu, nuskaitydami 50 centų iš kainų. Klauskite mūsų pilnų katalogų dovanų siuntiniams ir medicinoms.

Mes esame pirmaujanti firma persiuntinimui pinigų į Lietuvą ir USSR specialia rata 10 rublių už dolerį. Kviečiame pasiteirauti.

ESAME LICENZIJUOTI IR APDRAUSTI.

G R A M E R C Y - Dept. N

744 BROAD STREET, NEWARK 2, N. J.

MES NESAME PATENKINTI IKI JŪS NESATE PATENKINTI

Mes dėkojame savo klientams už rėmimą mūsų firmos ir jų patogumui mes skelbiame sekančius pagerinimus:

1. Mūsų istaiga Newarke bus atidara ir sekmad. nuo 9 iki 4 val.
2. Mes išsiunčiame siuntinius tuojau neatidėliodami.
3. Oro pašto siuntiniai, jeigu jie pristatomi iki 12 valandos, išsiunčiami tą pačią dieną.
4. Mes padidinome prekių pasirinkimą mūsų maisto ir medžiagų skyriuje.
5. Mūsų maisto, audekų ir vaistų nauji standartiniai siuntiniai yra sudaryti ilga patirtimi remiantis mūsų klientų pareikalavimais. Ateikite į:

Package Express & Travel Agency, Inc.

1530 Bedford Ave., Brooklyn 16, N. Y.

Tel.: INGersol 7-6465, INGersol 7-7272

Atidaryta kasdien nuo 9 iki 6 valandos,

sekmadieniais ir šeštadieniais nuo 9 iki 4 val.

312 Market St. Newark, N. J. Tel.: MITchell 2-2452

(Licensed by USSR)

MŪSŲ SKYRIAI:

78 Second Avenue
NEW YORK 3, N. Y.

11601 Jos Campau Ave.
DETROIT 12, MICH.

121 S. Vermont St.
LOS ANGELES, CAL.

ORegon 4-1540

TOWnsend 8-0298

DUNkirk 5-6550

N. Y. istaiga atidaryta kasdien 9—6, šeštad. ir sekmad. 9—4.

832 N. 7th Street

651 Albany Avenue

1241 N. Ashland Ave.

Philadelph 23, Pa.

HARTFORD, CONN.

CHICAGO 22, ILL.

WAlnut 3-1747

CHApel 7-5164

HUMboldt 6-2818

Jums maloniai patarnaus mūsų tarnautojai ir su jumis kalbės jūsų gimtąja kalba.

(Tęsinys iš 4-to pusl.)

nų nuotolis vis didėjo. Šiandien vidutinis mėnulio atitolimas nuo žemės sudaro 384-403 kilometrus, ir vienas mūsų palydovo apsisukimas aplink žemę užtrunka 27 paras, 7 valandas, 43 minutes ir 11 sekundžių ("siderinis mėnuo"). Ateityje mėnulis dar labiau nutols nuo žemės, kol pagaliau mėnulio para ir jo mėnuo pasieks 55 paras. Tada žemė pradės atgal traukti mėnulį prie savęs. Grįždamas mėnulis tiek prisitartins prie žemės, jog gali nebeišlaikyti traukos ir skriejimo jėgų veikimo. Jis bus suskaldytas ir sumaltas, ir nesuskaitomų akmenų gabalų žiedas apsups žemės rutulį. Taip Saturne tikriausiai yra šiandien. Tada žemė pergyvens sunkią akmenų, mėnulio laužo gabalų krušą. Tuos gabalus ji trauks į save. Šita akmenų kruša truks tol, kol bus ištuštintas žiedas. Kiti mokslininkai mano, jog taip toli nebus nueita. Mėnulis didesnio priartėjimo atveju visas nukris ant žemės. Žmonijai tai reikš kosminę katastrofą, jei tada ant žemės dar gyvens žmonės.

Mėnulis reikalauja siderinio mėnesio, kad galėtų apibėgti aplink žemę. Tuo pačiu metu jis apsiskaito aplink savo ašį. Todėl mėnulis atsiskęs į žemę visada ta pačia puse. Mokslininkai kalba apie "surištą rotaciją" ("gebundene Rotation"). Mėnulio pusę, kuri yra nukreipta į pasaulio erdvę, žmonės dar niekada nėra matę. Tačiau nėra jokio pagrindo prileisti, kad ta antroji pusė kitaip atrodytų, negu mums patikėtoji. Surišta rotacija reiškia tai, kad mėnulyje pusę siderinio mėnesio (lygiai 14 dienų) yra diena, o nuo saulės nusigręžusioje pusėje tiek pat ilga naktis.

Todėl pasireiškia nepaprastai skirtingi temperatūros svyravimai įtikinančiai kalba už tai, kad mėnulyje nėra jokios organinės gyvybės. Be to, mėnulis neturi jokios atmosferos. Jeigu jis kada nors turėjo "tikrą" oro dangą, tai ji greičiausiai susidėjo iš metano, deguonio, anglies dvidegio, ir

nebuvo tokia stipri, kokia yra žemės oro dangas. Šitas atmosferos truputis, silpnos mėnulio traukos jėgos dėka, pabėgo į erdvės platybes. Atmosferos nebuvimas mėnulyje nesudaro jokios izoliacijos nuo saulės kepinimo ir pasaulio erdvės šalčių. Astronomai mėnulio temperatūrą matuoja dienos pusėje $+100^{\circ}$ Celsijaus, ir dar daugiau, o nakties pusėje -250 laipsnių Celsijaus ir dar žemiau.

Pasaulio erdvės keliautojams būtų sunku

Pasaulio erdvės keliautojai mėnulyje rastų sunkias aplinkybes. Ekspedicija tenai galėtų laikytis tik uždarytose patalpose su dirbtine izoliacija ir dirbtine atmosfera. Paralyžuojančiai veiktų žmones žemėvaizdžio mirtingas sustingimas ir absoliuti tyla. Kur nėra oro, ten negali plisti garso bangos. Savitarpinis susižinojimas būtų galimas kelių centimetrų atstume tik radijo pagalba. Niūrios pelenų ir akmenų dykumos akies žvilgsnio neviliotų. Ir "krateriai", teisingiau — žiediniai kalnai, kurie 6 arba 10 kilometrų į aukštį iškilę kyšo juodame danguje, saulės šviesoje būtų nepakenčiamai žibantys, tik per juodus akinius prieinami stebėjimui.

Ekspedicija į mėnulį

Pirminiais laikais mėnulis buvo degantis ir ištirpęs. Krateriai gali būti ženklai iš višumos be skaičiaus nukritusių meteorų. Kitas aiškinimas daro išvadą iš buvusio mėnulio skysto stovio. Panašiai kaip košė lengvai virdama į viršų stumia garų pūsles, kurios paviršiuje susprogsta, taip aukštyje paviršiu kildujų pūslės mėnulio kūne. Sekusiame mėnulio atšalime tos pūslės sustiro ir pasiliko stovėti, kaip žiedo formos "spiovimai". Tai yra didžiuliai krateriai ir žiediniai kalnai. Spinduliuojančios linijos, kurios lyg įdrėskimai šen ir ten skrodžia mėnulio sidabriniai žibantį apskritimą, dar nėra išaiškintos.

Žmogus mėnulio paviršiuje svertų tik 6-ją dalį to, ką jisai sveria žemės paviršiuje. Nor-

malus rankos judesys mėnulyje žmones išmestų 5 ar 6 metris tolyn, nes ten nėra sulakančios traukos jėgos. Mėnulio keliautojų batai turėtų būti pripildyti švino, kad galėtų tvirčiau stovėti ant kojų.

Mėnulio šviesa, kuri atspinduliuoja ant žemės (reflektuota saulės šviesa) yra 600 kartų stipresnė, negu visų žvaigždžių šviesa giedrą naktį. Tai priklauso nuo to, kad mėnulis turi nepaprastą galimybę atgal perduoti spindulius. Ant mėnulio nėra nei vandens, nei vėjo, nei debesų — tikriausiai mėnulis neturi ir oro. Todėl mėnulio ekspedicijos dalyviai matytų grandiozinį reginį — giliai juodame danguje mūsų žemę. Iš mėnulio žemė atrodytų $13\frac{1}{2}$ kartų didesnė, negu mes matome pilną mėnulį. Mėnulio keliautojai matytų, kaip žemė sukasi. Jie matytų veidrodinius saulės žybtelėjimus vandenynuose ir atpažintų kontinentų bruožus, jei jie nebūtų uždengti žemės debesų ir atmosferinių audrų. Paprastas žiūronas būtų pakankamas, kad galėtų atskirti didžiuosius miestus — Berlyną, Londoną, Paryžių arba Romą.

Amerikietis Wilkens mūsų matomojo mėnulio pusėje yra suskaičiavęs 90,000 didelių ir mažų kraterių. Jau turima smulkmeniškai paruošta

mėnulio žemėlapi ir atlanta. Tačiau, nežiūrint to, mėnulis tebeturi daug paslapčių. Vieną dieną žmogaus kojos atsistos šitame svetimame pasaulyje. Tik tada mes galėsime laukti paskutinio ir galutinio gausių, šiandien tebediskutuojamų teorijų išaiškinimo.

Tačiau žmogus mėnulyje sužinos teisybę ne vien tikslai apie mėnulį. Aiškesnė pasidarys jam ir mūsų žemė, kai ji bus palikta. Kai jis už savojo pasaulio bus užkariavęs "Archimedo punktą", — punktą, iš kurio "jis galės pakelti iš kablyklių pasaulį". Tada žmogus galės matyti jam Dievo paskirtąją tėvynę taip, kaip mes matome žemės modelį — globusą. Su vienu vieninteliu žvilgsniu ir mintimis jis apims žemę. Gal būt, tada žmogus pajus savyje mastus ir politiniai tautų vaidai, partiniai ginčai ir savanaudiškas draugijų netolerantiškumas jam atrodys tuo, kas kosmoso didybėje yra: nulis ir niekis.

... Iš vokiečių kalbos vertė

L. Kvecas

SKOLINK IŠ STANDARD

UŽ ŽEMESNĮ NUOŠIMTĮ TAUPLYK PAS STANDARD—

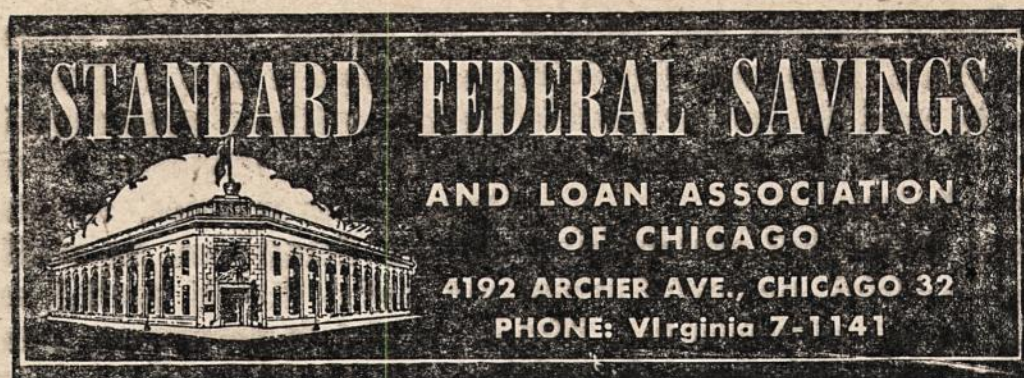
Stipriausioji Chicagos Bendrovė

Turtas \$60,000,000.00
Atsargos Fondas 5,700,000.00

Chartered and Supervised by the
U. S. Government

JUSTIN MACKIEWICH, Prez.

VALANDOS: Kasdien, įskaitant šeštad. nuo 9 val. ryto iki 4 val. po pietų. Ketvirtadieniais nuo 9 val. ryto iki 8 val. vak. Trečiadieniais visai neatididoma.

\$500 iki \$1,500 nuolaidos naujiems 1958 m. automobiliams

1958 Chrysler - Plymouth - Imperial

Daugybė gerų visų išdirbysčių vartotų automobilių.
Galima nupirkti be pinigų išsimokėjimais.

BALZEKAS MOTOR SALES, INC.

U WILL LIKE US
CHRYSLER - PLYMOUTH - IMPERIAL
SALES and SERVICE

4030 Archer Avenue

Chicago, Illinois

Lietuvių didžiausia ir patikimiausia automobilių prekyba.

1.

2.

3.

6 — NAUJENOS, CHICAGO 8, ILL.
—SATURDAY, NOVEMBER 1, 1958

INFANTĖS GIMIMO DIENA

(tęsinys)

Tarplan-
gėje stovėjo juodojo medžio
spintelė su inkrustacijomis ir
figūromis iš Halbeino Mirties
šokio paveikslu — išskaptuo-
tomis, kaip sakė tūli, paties
garsingojo mistro ranka.

Bet Karliuką ne labiausia
traukė visa ta prabanga. Jis
nebūtų atidavęs savo rožės už
visus baldakimo perlus ir net
vieno balto jos lapelio — už
patį sostą. Jis visai ko kito
geidė — pamatyti Infantę,
prieš jai išeinant į paviljoną,
žemyn, ir paprašyti pabėgti
su juo, haigus jam šoki. Čia,
dvare, oras sunkus ir tvaikus,
o miške dvelkia laisvas vėje-
lis, ir saulės šviesa žaidžia šla-
mančiuose lapuose, tarytum
žarstydamas juos aukso ranko-
mis. Ten, miške, ir gėlių yra,
— ne tokių puikių, kokių yra
dvaro sode, bet užtat jų kva-
pas malonesnis: ankstybą pa-
vasarį — hiacintai, ką pildo
skaisčia banga vėsias lomas
ir kalvas, žole apžėlusias; gel-
toni žolynai, visa šeima želian-
ti šakotose senų ąžuolų šak-
nyse; žydra veronika, auksi-
niai ir liliniai irisai. Ten laz-
dyne pilkučiai eirgeliai, ir pir-
štuolė, palinkusi į slėnį margų
savo taurelių, bičių pamėgtų-
jų, nuslėgta. Ten kaštone sa-
vos ietelės, baltomis žvaigždu-
tėmis išpuoštos, o ievoje —
savi mėnuliai, balkšvi ir dai-
lūs. Taip, žinia, ji su juo eis
— reikia tik ji rasti! Ji eis
drauge į gražųjį mišką, ir jis
per dienų dienas šoks ją sma-
gindamas. Vien tik pamanius
apie tai jo akys ėmė džiaugs-
mu žerėti, ir jis perėjo į gre-
tutinę mėnę.

Visų mėnių ši buvo šviesiau-
sia ir gražiausia. Jos sienos
buvo išmuštos branginga
skaisčiai raudona medžiaga,
išsiūta paukščiais ir dailiomis
sidabro gėlėmis; visi baldai
buvo lieto sidabro, su gėlių
girliandų festonais ir sūpuo-
jančiais kupidonais. Du dide-
liu židiniu buvo užstoję di-
džiuliai ekranai, kuriuose bu-
vo išausti povai ir papūgos,
o grindys, oniksinės, jūros
vandens varsos, rodės,ėjo be-
ribėn. Ir šioje mėnėje Karlū-
kas ne vienas buvo. Prieši-
niame salės gale, tarpdury,
stovėjo kaž kokia maža žmo-
gystėlė ir stebėjo jį. Jam ėmė
smarkiai plakti širdis; džiaug-
smo šauksmas prasiveržė pro
lūpas, ir jis išėjo į šviesą.
Drauge su juo aikštėn išėjo
ir žmogystėlė, ir dabar jis ga-
lėjo aiškiai ją matyti.

Infantė? Kaip gi! Tat bu-
vo šlykštinė, — juokingiausia
šlykštinė, jo kada nors maty-
ta. Nedarnaus stuomens, ne
tokia, koki yra visi žmonės,
bet išgaubta kuprota nugara,
išsuktomis kreivomis kojomis,
didžiule, svirduliuojančia nuo
vieno peties ant kito galva ir
suveltai karčiais juodų plau-

kų. Mažasis Karliukas susi-
raukė, šlykštinė taip jau su-
siraukė. Jis susijuokė, ir ana
susijuokė ir įsiremė rankas į
šonus, kartodama jo mostus.
Jis pašiepiamai nusilenkė
šlykštinėi, ir ši atsakė jam ly-
giai tokiu pasveikinimu. Jis
žengtelėjo į ją, ir ta žengė jam
priešais, kartodama visus jo
žingsnius ir judesius ir stab-
teldama, lig tik sustodavo jis.
Stebėdamasis suriko ir puolė
pirmyn, ištiesęs ranką, ir ran-
ka šlykštinės, šalta, lyg ledas,
palietė jo ranką. Jis nusigan-

do, atitraukė ranką, ir šlykš-
tinė skubiai tą pat padarė.
Jis žengė dar arčiau į ją, bet
kaž kas glotnu ir kieta pasto-
jo jam kelią. Šlykštinės vei-
das buvo dabar visai arti jo
veido, ir tame veide jis regėjo
siaubą. Jis atvertė ranka plau-
kus, kritusius jam ant akių.
Šlykštinė padarė tą pat. Jis
sudavė jai ir ji dūžiu atsily-
gino. Jis ėmė ją kolyti — ši
jam kaž kaip bauriai raukėsi:
Jis atšlijo atgal ir ana atšlijo.

Kas čia galėtų būti? Kar-
liukas valandėlei susimąstė,
apžvelgė visą mėnę. Keista
— čia visko buvo lyg po du,
kiekvienas daiktas turėjo savo
dvynį už tos neregimos skaid-

raus vandens sienos. Čia pa-
veikslas — ir ten paveikslas;
čia krėslas — ir ten krėslas.
Čia miegas Faunas snaudžia
alkierių pas duris, ir ten, už
sienos, tyso jo dvynys; ir si-
dabrinė Venera ką maudosi
saulės spinduliuose, tiesia ran-
kas į antrą Venerą, lygiai to-
kią jau gražią.

(Bus daugiau)

JOIN
SKYWATCHCALL
CIVIL
DEFENSE

Now at OGDEN STOKER

FOR GREATEST HEATING *Comfort AND Safety*
insist on
MOORE'S *the heater with the*
cast iron heart

the safest gas heater you can buy

GUARANTEED NEVER TO BURN OUT!

- Pays for itself in fuel savings
- Clean, convenient gas heat
- Completely automatic operation
- Dependable — service-free
- Fireplace charm, warm floors
- Vitreous porcelain enamel finish
- Choice of colors
- SPECIAL LP-GAS BURNERS

Where your family is concerned, you want *comfort and safety!* Moore's gas heaters give you both! The complete protection of modern cast iron in vital safety areas makes Moore's heaters the safest you can buy. They won't burn out because comfort and safety is built in — not for years, but *forever!*

EASY TERMS ————— COME IN TODAY

OGDEN STOKER SALES and SERVICE CO.

1314 WEST GRAND AVENUE

CHICAGO, ILLINOIS

ALL PHONES SEELEY 3-7112

Kūrybinis nusistatymas

Kūryba mes paprastai vadinam žmogaus sugebėjimą sukurti, ar suformuoti, iš esamo materialo naujas formas, ar formų kombinacijas. Kūrybinę galią mes išskirtinai pripažįstame tikrai žmogui. Kai kurie gyvuliai bei vabzdžiai taip pat, naudodamiesi aplinkoj randama medžiaga, sugeba kurti naujus padarinius — ir neretai jie parodo stebėtiną išradingumą, prisitaikydami prie naujų situacijų, — bet jų darbo mes kūryba nevadiname, nes jie nerodo jokios pažangos. Bitės lipdo korius šiandien lygiai taip, kaip ir Egipto imperijos kūrimosi laikotarpy. Bebrai, statydami savo tyenkinus, naudodamiesi tais pačiais metodais kaip ir prieš 10,000 ar 100,000 metų. Progresas yra pagrindinis kūrybos momentas. Sugebėjimas pasimokyti iš savo klaidų ir atradimas naujų produktyvesnių darbo, ar problemų sprendimo, metodų, ar išradingas pasinaudojimas senais metodais — tie yra pagrindiniai kūrybingumo momentai. Be to, kūrybingumas yra siejamas su etiniais principais. Kūrybinis aktas turi būti ir visuotiniškai pozityvus. Techniniu požiūriu atominė ar vandenilio bomba yra didelė kūryba, bet, kadangi jos reikšmė žmonių yra neaiški, mes neskubame jos vainikuoti kūrybos laurais.

Kūrybingumas neapsiriboją vien negyva gamta, atseit, negyvos medžiagos apvaldymu. Žmogus gali (ir turi) būti kūrybingas visose gyvenimo srityse. Ypatinai šiandien, tame technikos amžiuje, kada žmogus prisigaminotiek visokiųjų įrengimų, kad net pats tų įrengimų kūrėjas savo sukurtame pasaulyje neretai yra priverstas elgtis kaip robotas, yra itin svarbus socialinis kūrybingumo aspektas. Techninė kultūra, atominės energijos varoma, nepaprastu greičiu lekia į priekį, bet dvasinė kultūra vis dar turi pasitenkinti archajinių rambaus jaučio tempu. Neįprastas abiejų kultūrų progresų santykis kelia nerimą moderniam žmogui. Neretai gaivališko gyvenimo maišaty žmogus jaučiasi bejėgis ir paniekintas. Gyvenimas jam atrodo beprasmiškas ir visos kilniausios pastangos neturinčios tikslo ir vertės. Normuotoje sumechaninto gyvenimo sistemoj kūrybingumui vis mažiau yra vietos. Žmogus sukūrė tokią didelę ir galingą, bet kartu ir netobulą mechaninę kultūrą (civilizaciją), kurioje geriausios žmogaus pajėgos turi būti su-naudotos tos kultūros išlaikymui. Kur ir kaip gali kurti kurti kampainės kultūros suslėgto žmogaus kūrybingumas reikštis?

Nežiūrint kokia netobula ir bebūtų mūsų civilizacija, ji

nera bevertė. Nors, matydami laikraščių skiltyse atominių sprogdinimų nuotraukas, mes neretai jaučiamės panašiai, kaip stebėdami mažą vaiką, žaidžiant su degtukais šieno kūgyje, vis dėlto turime pripažinti, kad daugelis mūsų gyvenimo verčių būtų neįmanomos bet kuriame ankstyvesniame laikotarpy. Iš kitos pusės, mes negalime pasukti istorijos rato atgal. Iš kosminės perspektyvos žiūrint, mes gyvename archajinėje technologinės kultūros fazėje. Gyvenamasis momentas yra mums likimo skirta dalis. Mes neturime kito pasirinkimo, kaip tik įsitaistyti kuo patogiausiai mūsų civilizacijos kompartmentų sistemoj.

Nors technika žengia ir nepaprastu greičiu į priekį, mūsų opiausių problemų ji neišsprendžia. Technikos tikslas yra kovoti su medžiaginėmis kliūtimis, daryti gyvenimą fiziškai patogesniu. Nugalėjus pagrindines gamtos kliūtis, ir pajungus gamtos jėgas savo tarnybon, žmogui išryškėjo kiti per amžius neišspręsti klausimai: Ką jis veiks su savimi ir su savo artimu? Kaip jis apvaldys savo gaivališką prigimtį ir harmoningai suderins savo polinkius su kitų individų polinkiais? Kaip jis pritaikys savo kūrybines galias tarpusavio santykių derinime?

Kūrybingumas socialinėje plotmėje pasireiškia tada, kai žmonės sugeba esamas nepageidautinas situacijas, kurios kenkia jos dalyvių interesams, moduluoti ir perkeisti, ir tuo būdu sukurti naujas situacijas, kurios joje dalyvaujantiems atneša daugiau naudos, negu prieš tai buvusios. Šia prasme kūrybiškumas pasireiškia paprasčiausia praktiškumo forma. Pav.: jei dvi tautos, kurios dėl susidėjusių politinių aplinkybių yra įsivėlusios į beprasmišką ir abiem pusėm pražūtingą karą, sugeba atsisakyti nuo kai kurių savo užmačių, senus nelanksčius principus pakeisti naujais praktiškais ir lankstesniais principais, ir tuo būdu surasti bendrą kalbą, ir abiem pusėm pragaištingą situaciją pakeisti abiem pusėm naudinga taika, tada mes galime sakyti, kad tos dvi tautos situaciją apvaldė kūrybiškai. Visuomeniniame gyvenime nevisada konfliktas turi būti pakeistas taika. Ypatinai kultūriniame gyvenime perdidelis taikumas galėtų reikšti stagnaciją ar susnūdimą. Nes ideologiniai konfliktai gimdo naujas idėjas ir tuo būdu skatina progresą. Kūrybingumas čia galėtų pasireikšti suteikdamas dvasinėms rungtybėms kultūringesnę formą. — Šioje vietoje mes paliečiame etinį klausimą. Etikoje kūrybingumas pasireiškia ne tiek laikymusi esa-

mų nuostatų, bet daugiau jų mas "Ką dešinioji ranka duokūrybiškame pritaikyme re- da, kairioji neturi žinoti" yra lioms gyvenimo situacijoms mažutė kukli dorybė palygi- bei nuolatiname moralinio nus su heroiskumu. Bet mo- kodekso revizavime bei kori- rališkai ji užima aukštesnį gavime. rangą.

Kas yra pasaulietis kūrybi- niame darbe? Atsakymas pa- prastas: visi. Ir visuotinumai yra svarbesnis už atskirų in- dividų herojiškumą. Dažnai paskirų individų heroizmas įneša aukštas vertes į žmonių gyvenimą, bet, jei jų įnašas neįžiebiam visuotinės ugnies, jų darbas neretai žūva. Jei kiekvienas individas tik atlieka- mu laiku pagalvotų apie gali- mus kai kurių problemų kū- rybiškus sprendimus, ir ret- karčiais, kiek aplinkybės bei pajėgos leidžia, mėgintų pro- blemas kūrybiškai spręsti, mus, gal būtų, nustebintų so- cialinės kultūros kilimas. Se- novės lietuviai turėjo labai gražų paprotį prieš gerdami vyną nuo taurės truputį nu- pilti dievų garbei. Šis aktas buvo ne kas kita, kaip tik ma- žutė auka, už kurią nebuvo tikimasi betarpiinio atlygini- mo. Jei kiekvienas iš mūsų suformuotų savyje įprotį ret- karčiais paaukoti kad ir ma- žutį kiekį pastangų kuriam žutį kiekį pastangų kuriam nors pozityviam darbui, ret- karčiais užmiršti mažutę skriaudą, ar mažutę neteisy- bę, ir kad tai jis sutiktų da- ryti be jokio atpildo, patylom, niekam nematant, gyvenimas turėtų matomai pagerėti. Mo- raliniu atžvilgiu ši mažutė dorybė stovėtų, gal būtų, aukš- čiau už herojiškumą. Ypatin- gai populiarusis heroizmas paprastai eina ranka į ranką su pajėgų ar dorybių demon- stravimu. Kristaus paliepi-

Nors kūrybiniame darbe vi- si yra pasaulietis, man vis dėlto atrodo, kad ties kultūri- niu darbininku vertėtų tru- putį sustoti. Ne dėlto, kad jis kaip žmogus būtų vertinges- nis, bet dėlto, kad dėl susidė- jusių aplinkybių jis yra nepa- prastai daugelio žmonių dė- mesio centru. Morališkai jis, gal būtų, ir galėtų būti šiek tiek diskredituojamas, nes, nuolat būdamas rampų šviesoje, tuoj pat jis atsiima ir savo atpil- dą. Bet iš kitos pusės pati si- tuacija jam uždeda sunkesnes ir griežtesnes pareigas ir rei- kalauja iš jo paties rimčiau į savo pareigas žiūrėti. Kultū- rinis darbininkas, nežiūrint plačiosios publikos indifere- tiškumo — dažnai net prie- šiško nusistatymo — yra la- biau sekamas ir kopijuojama- mas, negu daugelis iš pačių kultūrininkų tikisi. Faktiškai jis yra tikrasis visuomenės opinijos bei ideologijų for- muotojas. Jo pateikta mintis gali būti atmesta, ar net iš- juokta, bet ji neprazūva be pėdsako. Ji prilygsta sėklai, kurios net pats jos priėmėjas negali išrauti. Anksčiau ar vėliau ta sėkla atneša vaisių. Deja, daugelis žymių kultū- ros darbininkų, kurie yra įne- šę į kultūros lobyną daug vertingos kūrybos, savo asme- niškame gyvenime nepasižy- mėjo ypatingai aukštu mora- linio lygiu.

Kultūrinis veikėjas taip pat (Tęstinys 9-tam psl.)

NELAUKITE- RYTOJ GALI BŪTI PERVELU!

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius, ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimei ištikus, neturėsite jokių nemalonumų.

"Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters"

O'MALLEY & McKAY, Inc.

222 WEST ADAMS STREET KAMBARYS 1043
Telefonas: CEntral 6-5208

Generaliai Agentai Šių Kompanijų:

COLUMBIA INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
LUMBERMEN'S INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
MICHIGAN FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE CO.
MASSACHUSETTS BONDING & INSURANCE CO.

PADĖKIME ARTIMIESIEMS LIETUVOJE IR SIBIRE!

Jau laikas pasiūsti Jūsų atneštus ar paštu mums prisiųstus KALĖ- DINIUS SIUNTINIUS. Kviečiame nors kartą atsilankyti į daugeliui žinomą lietuvišką įstaigą ir įsitikinti, jog mes tikrai turime di- džiausią pasirinkimą įvairiausių medžiagų, moteriškų ir vyriškų baltinių, skarelių, megztukų, deimantinių reztukų, plaukams kirpti mašinėlių, odos ir labiausiai SSSR pageidaujamų prekių žemiausio- mis kainomis.

Galite ir užsakyti iš katalogų angliškas medžiagas, avalynę, vais- tus, akordeonus, siuvas masinas, maistą ir t. t. Pav.: pusvilnonė skirtingų spalvų medž. 5 siutams 17½ yar. \$52.00, i Sibirą \$53.20 Rayon skirtingų spalvų medžiaga 6 siutams 21 yardas \$57.60, i Sibirą \$58.80 20 svarų taukų \$21.30, i Sibirą \$22.50 20 svarų ryžių \$13.74, i Sibirą \$14.94 30 svarų cukraus \$16.00, i Sibirą \$18.10 18 svarų kiaulės taukų, 10 sv. miltų, 5 sv. cukraus, 4 sv. monų kruopų ir 2 sv. ryžių \$28.50, i Sibirą \$31.10

PATRIA GIFT PARCEL CO.

3741 WEST 26th STREET, CHICAGO 23, ILL., USA.

Telefonas: CRawford 7-2126

3305 SO. HALSTED STREET. Tel.: LAfayette 3-2021

yra gyvenimo dalyvis ir dažniausiai gyvenimo dramoj negali suvaidinti tos rolės, kurios jis pats norėtų, o taip pat ir mes pageidautume. Visai teisėtai mes įpratome atleisti talentingų žmonių charakterio netobulumus. Ir talentingas žmogus yra savo aplinkos produktas ir ne visada yra vienas iš tų, kuriems yra lemta peržvelgti laiko horizontus ir ne vien savo mokslu, bet ir gyvu savo gyvenimo pavyzdžiu skleisti naujas idėjas apie tobulesnį gyvenimą. Bet ir būdamas tokiu, jis labai dažnai yra verčiamas prisitaikyti prie bendros gyvenimo atmosferos. Kad kultūrinis darbininkas nėra tobula asmenybė, ir kad visuomenė, nežiūrint kai kurių jo silpnybių, vis dėlto jį priima ir už jo nuopelnus kultūrai atiduoda tinkamą pagarbą, tame jokios blogybės nėra. Blogybė prasideda tada, kai individas pradeda tikėti — o taip pat ir kitus įtikinėti — kad už gausius savo nuopelnus visuomenei jis turi teisę į kai kuriuos apsilenkimus su etiniais reikalavimais. Mums atrodytų keistas gydytojo įsitikinimas, jei jis galvotų, kad, jei jis yra išgelbėjęs „sakysim, tūkstantį žmonių nuo mirties, jis turi pasikėsimo teisę, sakykim, į vieno žmogaus gyvybę. Nesileisdami į ilgas diskusijas, mes galime be galimos didesnės paklaidos nuspręsti, kad charakterio silpnybės turi būti ne tik atleidžiamos, bet tiesiog nepastebimos, jei jos per daug neardo tvarkos — nes šios „atlaidos“ kiekvienam iš mūsų reikia beveik kiekviena žingsnyje.

Kalbėdami apie silpnybę mes susiduriame su proporcijos klausimu. Silpnybė augdama tampa yda ir savo kraštutinėje fazėje tampa nusi-kaltimu. Pav. apie lordą Fr. Bacon, kuris savo tikslų siekdamas nesivaržydamas pašalindavo iš gyvenimo inirų keliu jam nepatogias figūras, mes galėtume sakyti, kad jo pagrindinė silpnybė buvo moralinis nejautrumas. Klausimas yra, kaip toli turi mūsų tolerancija siekti žmonių bendrai ir specifiskai talentingų žmonių silpnybių traktavime. Mes neatmetame Mykolo Angelo ar Wagnerio kūrybos vien dėl to, kad jie savo asmeniskame gyvenime nesugebėjo sklandžiai išrišti kai kurių savo etinių bei asmeninių problemų. Kalbėdami apie juos, mes galime jų silpnybes

ir užmiršti. Bet kokia turėtų būti mūsų laikysena minėto Francis Bacon'o atžvilgiu, kuris, ką tik grįžęs nuo ešafoto, kūr vienam iš jo geradarių per jo kaltę buvo nukirsdinta galva, visai šaltais nervais sėdasi rašyti nebaigto traktato apie žmonių gyvenimo pagerinimą. Aišku, kad Bacono įnašas į kultūros lobyną yra didelis. Bet kuo seks skaitančioji publika? — Jo traktato idėjomis, ar jo elgesiu. Pagaliau ir didžiausio optimizmo akimis žiūrint, jo elgesys meta neįtikėtiną šešėlį ant visų kultūrinių verčių. Kad Bacon'as turi susilaukti sankcijos iš visuomenės, turėtų būti kiekvienam aišku. Klausimas, ties kuriuo vertėtų ilgiau sustoti, būtų: kiek, ir kuria forma?

Gyvenime mes dažnai matome, kad pats individas ne visose gyvenimo srityse yra vienodai kūrybingas. Tai ypačiai išryškėja talentingų žmonių asmenybėse. Mes neturime teisės pasmerkti žmonių už jų nepajėgumą, bet mes galime tikėtis iš kiekvieno, kad, nežiūrint kokios menkos jo pajėgos bebūtų, jis vis dėlto pagal savo išgales stengiasi būti kūrybingas. Kūrybinis nusistatymas turėtų būti kiekvieno individo pagrindinė dorybė. Nes kūrybingumas yra tas bendras vardiklis, kuris išskiria ir iškelia visą žmogiškąją veiklą bei gyvenimą virš visos kitų žemės sutvėrimų egzistencijos. Mes visai teisėtai galime tvirtinti, kad žmogus tik tol yra žmogumi, kol jis yra kūrybingas. Savaimė suprantama, mes negalime paneigti žmogaus biologinės prigimtės. Jei biologiškai jis yra „homo sapiens“ šeimos narys, jis nėra kuo kitu. Bet jei jis savo gyvenime nerodo kūrybingumo, jis nepateisina savo biologinio rango. Tuo atveju, jis biologiškai būdamas žmogus, gyvena gyvenimą tų, su kuriais jis vargu ar norėtų būti lyginamas. Deja, mūsų techninė kultūra turi begales postų, kur kūrybos visiškai nereikia, bet iš individo reikalaujama didelio pajėgumo bei tikslumo, nes kiekviena klaida, ar pajėgumo nepriteklis, gali būti katastrofos priežastimi. Bet čia mes susiduriame su kitos rūšies problemomis, kurių sprendimui čia vietos negalime skirti.

Ne vienas skaitytojas, gal būt, norėtų paklausti: „Kodėl aš turėčiau būti kūrybingas? Gyvenimas eina savo keliu. Situacijas paprastai kuria, apsprendžia ir ne išsprendžia

aistrų stiprumas. Neretai tiesa ir žmoniškumas yra naudojami tikslai kaip skydas ar gražus fasadas savanaudiškiems planams pridengti. Kokia prasmė eiti prieš gyvenimo srovę?“ Į tai aš norėčiau taip atsakyti: „Daleiskim kokia nors galia perkeltų mus į kitą planetą. Tos transplanta-cijos pasėkoje žmonės grįžtų į primityvias, laukines gyvenimo formas. Visi įstatymai ir visi moraliniai principai nustotų galios. Bet, prileiskim, ta pati galia mus išpėtų: „Jei jūs rimtai ir nuoširdžiai stengsitės, jūs galėsite pasiekti tobulų gyvenimo formų“. Ar būtų logiška ir prasminga, nuleidus rankas, nieko nedaryti ir leisti save nešti gyvenimo srovei kaip malkos gabalą nežinia kur, nežiūrint koks lėtas bebūtų progresas?“ Atsakymas, savaimė suprantama, būtų neigiamas. Bet... ar loginis momentas gali būti pakankamas argumentas žmogaus poelgių normavime? Į tai mes galime atsakyti kitu klausimu: „Ar gali būti racionaliai būtybei — kokia žmogus, jei nėra, tai turėtų būti ir, kokia žmogus, sąmoningai ar nesąmoningai, gal ir labai lėtai, yra tampanči — kitas koks nors argumentas svaresnis už loginį?“

Schopenhauer'is yra teisingas tvirtindamas, kad pasau-

NAUJAS CHICAGOS MENO INSTITUTO VIRŠININKAS

William McCormick Blair Sr., Meno instituto tarybos narys ir finansų komiteto pirmininkas per 8 metus, išrinktas to instituto prezidentu vieton Everett D. Graff, buvusio prezidentu per 4 metus.

lis yra niekas kitas, kaip tik aklų gamtos jėgų žaidimas. O jei tai ir nėra tiesa, pasaulis bent kaipo toks mūsų patirčiai apsireiškia. Prasmės gyvenime mes negalime matyti, jei mes jos ten neįnešame. Žmogus buvo mestas į laukinę planetą, kurioje viešpatavo chaosas ir anarchija. Ir jei žmogus per tuos visus amžius būtų prasmės gyvenime tiksliai ieškojęs, jis, gal būt, būtų išnykęs kartu su dinosaurais. Bet aplinkos sąlygų verčiamas, jis kūrė ir laukinėje planetoje sukūrė civilizaciją. Tiesa, netobulą. Bet kuris iš mūsų norėtų grįžti į priešistorinius laikus? Nebent romantiškas romantikas.

Prasmė nėra dalykas, kurio mes turėtume ieškoti. Prasmę reikia kurti. Mūsų gyvenimas yra tiek prasmingas, kiek mes jos jam suteikiame. Gyvenimo prasmė yra visos žmogiškos kūrybos pagrindinis ir aukščiausias objektas.

GET RID OF THIS NOW!

Senas boileris Jums brangiai kainuoja, nes sunaudoja nepaprastai daug kuro.

PAKEISKITE JĮ VERTINGU

WEIL-McLAIN

„EKSTRA GERU“ GESO BOILERIU

Nėra nieko geresnio už geso boilerį, kuris šaltomis žiemos dienomis suteikia reikalingą šilumą. Niekas negali atstoti Weil McLain geso šildytuvo, lieto iš specialios geležies. Šis šildytuvas turi daugelį savybių, darančių jį daug ekonomiškesniu ir veikiančiu žymiai geriau negu kiti. Jis yra American Gas Association patvirtintas. Nesvarbu koks yra Jūsų namas ar butas, mes turime Jums tinkamą Weil-McLain geso šildytuvą. Teiraukitės informacijų šiandien, kad Jums būtų parankiau ir pigiau.

TELEFONUOKITE ŠIANDIEN

dėl kainų. Tatai nieku Jūs neįpareigos

Pasinaudokite šiandien... Geromis sąlygomis

GRECO HEATING CO.

5141 W. DIVERSEY AVE.

BE 7-2449

ME 7-6685

7643 HARDING AVENUE

MIAMI BEACH 41, FLORIDA

BLOKAS NUO PAJURIO

Sophie ir Bernice Welicka

Union 6-9206

Visuotinis esperantininkų kongresas

(Vokietijoje, 1958 m. rugpiūčio 2-9 d.)

Mainco mieste (vok. Mainz), turinčiame 86,000 gyventojų, prie Reino upės, š.m. rugpiūčio 2-9 d. įvyko visuotinis esperantininkų kongresas, kuriame dalyvavo iš viso pasaulio suvažiavusių daugiau kaip 2,000 atstovų. Daugiausia buvo pačių europiečių, nes iš kitų kontinentų didelės kelionių išlaidos neleido gauseniam skaičiui atvykti. Bendrai sakant, šis kongresas praėjo sėkmingai ir visi buvo patenkinti, kuriems teko jame dalyvauti.

Pirmąją dieną, šeštadienį, rugp. 2, buvo, taip sakant, tarpusavio susipažinimo diena. Daugeliui atstovų teko pamatyti kitus asmenis, su kuriais nesimatė keliolika metų, taip pat susipažinti su visai naujais žmonėmis.

Galima buvo pastebėti, kad daugelis ieškojo tų tautybių asmenis, kuriomis jie buvo susidomėję. Labai gaila, kad nebuvo nė vieno lietuvio, kuris būtų galėjęs suteikti reikalingas informacijas apie Lietuvą; šituo atžvilgiu galėjo pasinaudoti mūsų lietuviai, kurie gyvena Vokietijoje. Tarpusavio susipažinimas vykdavo ir kitomis kongreso dienomis.

Ikilingas kongreso atidarymas įvyko sekmad., rugp. 3 d. Pirmąjį pasveikinimą pasakė atvykęs patsai Mainco miesto burmistras F. Stein. Paskui buvo perskaityta Vokiečių kanclerio dr. K. Adenauerio sveikinamoji telegrama. Toliau buvo perskaityta visa eilė visokių sveikinimų iš artimų ir tolimų vietų. Buvo sveikinimų ir iš Sov. S-gos.

Keliolikos valsybių diplomatai patys buvo atvykę į šį kongresą ir pasakė atitinkamus sveikinimus, būtent šių valstybių diplomatai: Austrijos, Belgijos, Italijos, Lenkijos, Olandijos, Norvegijos, Prancūzijos, Švedijos.

Įvairių kraštų esperantininkų draugijų atstovai pareiškė sveikinimus šių kraštų vardu: Australijos, Austrijos, Belgijos, Brazilijos, Britanijos, Bulgarijos, Danijos, Graikijos, Indijos, Islandijos, Ispanijos, Italijos, Japonijos, Jugoslavijos, Jungt. Amerikos Valstybių, Lenkijos, Maroko, Monako, Naujosios Zelandijos, Norvegijos, Olandijos Prancūzijos, Pietų Afrikos, Saaro krašto, Suomijos, Švedijos, Šveicarijos. Iš Lietuvos ir Latvijos bei Estijos sveikintojų nebuvo, nes, matyt, nelengva iš ten išlįsti.

II-ją dieną, sekmad., Mainco bažnyčiose specialiai buvo paruoštos esperantininkams pamaldos katalikams, protestantams ir kitų tikybų žmonėms, ir atitinkami pamokslai arba kalbos buvo pasakyta esperantiškai.

Kongreso pagrindinėse kalbose buvo pabrėžta, kad Eu-

ropa susideda ne iš kokių genčių ar iš tų genčių naujai susidariusių tautų, bet iš senųjų tautų su didžiomis ir skaisčiomis tradicijomis, su aukštai išsivysčiusiomis tautinėmis kalbomis, kuriose jau yra išaugusios ir vis dar auga bei labiau bręsta imponuojančios kultūrinės vertybės. Dėl tokios kultūriškai politinės būklės negali būti pritaikyta klastinga teorija apie kokią nors "kilnesnę arba labiau išsiplėtusią kalbą". Taip pat negali būti priimama kokių nors dviejų kalbų sugretinimas, pvz. anglų ir prancūzų, nes jei iš tikrųjų tokia dvikalbystė būtų priimta, tad visa tai formaliai reikštų tokių dviejų kalbų užviešpatavimą ant visų kitų kalbų. Ir faktiškai išigalėtų tik viena tų dviejų tautinė kalba, nes iš dviejų kalbų viena būdama kiek silpnesnė turėtų pasiduoti arba užleisti savo vietą kitai, taigi prancūzų kalba turėtų nusileisti anglų kalbai. Todėl visų kongreso dalyvių buvo pripažinta, kad jokia vadinamoji dvikalbystė, nei anglų-prancūzų, nei vokiečių-italų, nei švedų-turkų ir t.t., nei bet kokia dviejų tautinių kalbų kombinacija netinka tautų ar valstybių savitarpiniam susižinojimui ar bendravimui, o teisingiausia ir realistinė kombinacija yra tokia: kiekviena tautinė kalba plus tarptautinė Esperanto kalba. Buvo taip pat pabrėžta ir visų dalyvių pripažinta, jog yra didelė klaida daryti išvadą, kad priėmus Esperanto kalbą būtų šioji kalba paversta Europos kalba. Iš tikrųjų tai būtų viso pasaulio taptautinė kalba, kuri nešalintų arba nenaikintų jokių tautinių kalbų, taigi visos tautos, didelės ar mažos, geriau įsisąmonintų savo laisvę. Pagal savo vidinę struktūrą Esperanto kalba yra artima daugeliui Europos tautinių kalbų, bet taip pat gana tinka ir kitiems kontinentams. Taigi visuose tarptautiniuose santykiuose vietoj dabar vartojamų tautinių kalbų (kaip pvz. anglų, prancūzų, rusų, ispanų ir t.t.) turėtų būti vartojama tarptautinė Esperanto kalba.

Trečioji kongreso diena buvo pašvęsta esperantinei literatūrai. Buvo galima išgyti įvairių knygų, išspausdintų esperantiška kalba. Labiau siai buvo perkamos tokios knygos, kurių autoriai arba vertėjai buvo atvykę į šį kongresą. Buvo taip pat paruošta esperantinių leidinių paroda, kurioje figūravo taip pat ir seniau išleistosios knygos. Vakare (Mainco miesto teatre) buvo suvaidinta į Esperanto kalbą išversta norvegų rašytojo Ibseno drama "La Reaperantoj". Ši drama buvo vaidinama dar antrą kartą po

dviejų dienų (rugp. 8).

IV-ją kongreso dieną posėdžiavo vadinamoji Universalinė Esperanto Draugija (sutrumpintai išreiškiama UEA), kuriai priklauso atskirų kraštų esp. sąjungos (kaip skyriai), atskiri delegatai ir individualiniai asmenys. Šiame posėdyje, tarp kitų dalykų, buvo pabrėžta, kad paskutiniaisiais laikais esperantinis judėjimas gana smarkiai plečiasi Azijos kraštuose, kuriuose suintelektualėję žmonės yra įsitikinę, jog įvairių tautų tarpusavinis bendravimas tinkamiausias yra naudojantis neutraline tarptautine Esperanto kalba, o ne anglų, prancūzų, olandų, ispanų ar kitokia kokia nors.

Savo atskirus posėdžius turėjo šios tarptautinės sąjungos: krikščionių, geografų, žurnalistų, rašytojų. Ypač pasaulinės esperantininkų žurnalistų s-gos nariai kruopščiai interesavosi kitų tautų ar valstybių gyvenimo reiškiniiais, kad namo sugrįžę galėtų savo tautinėje spaudoje paskleisti pluoštus žinių apie visa tai. Šia proga prisimenu savo nuotyki, kai aš rengiausi važiuoti po I-jo pasaulinio karo į panašų visuotinį esperantininkų kongresą, įvykusį Prahoj (Čekoslovakijoje). Tada p. Eretas iš Lietuvos Užsienio Reikalų M-jos įbruko man nemaž glėbį visokių informacinių knygų apie Lietuvą anglų, prancūzų ir vokie-

čių kalbomis, ir paprašė tas knygas įteikti žurnalistams ar rašytojams. Ir pasirodė tada, kad tatai buvo labai gražus dalykas, nes gavę tokias knygas pasinaudojo kaip medžiaga savo raštams apie Lietuvius ar Lietuvą, o be to kai kurie dar buvo paprašę ma-

(Tęsinys 11-me pusl.)

• Parduodu, Pritaikau • ir Įdedu Naujus

moderniškus aliumininius langus, duris ir vasarinius tinklius. Apdraudžiu namus, automobilius, langus, baldus ir kitus dalykus nuo ugnies, vagies ir kitokių nelaimių.

Kreipkitės, mielai noru
Jums patarnausiu.

JUOZAS SPAITIS

3261 So. Halsted St.
Victory 2-6469

PASIMATYKIT SU STANLEY LITVINU

APIE SAVO NAMO
INSULIACIJOS PROBLEMĄ.

Dabar yra laikas tinkamai įrengti savo namą vasarai ir žiemai.

Mes turime išdirbtą reputaciją pilno pasirinkimo A-1 rūšies stako lentų ir namams materialų.

CARR-MOODY LUMBER COMPANY

3039 SO. HALSTED STREET

Tel.: VICTORY 2-1272

STANLEY LITWINAS, Mgr. — LIETUVIAI SALESMONAI

ATVYKITE IR ĮSITIKINKITE

Mūsų kainos mažesnės
negu kitur!

Pasirinkite medžiagas tiesiai iš
ritinio ir jums nukirps tiek kiek yra
reikalinga vienai eilutei arba kelioms.

Didžiausias pasirinkimas visai
šeimai, mažiems ir dideliems!

Toliau gyvenantieji gali gauti medžiagų pavyzdžius, ir jiems pasiūsiame tokias medžiagas, kokių jie pageidauja C. O. D.

**DIDŽIAUSIAS MEDŽIAGŲ
PASIRINKIMAS URMO
PREKYBOS APYLINKĖJE**

• ŠILKAS • VILNONĖS VIETOS IR ANGLIŠKOS MEDŽIAGOS,
• VELVET, • MEDVILNĖ, LININĖ IR LANGAMS UŽUOLAUDŲ
VISOKIŲ RŪŠIŲ MEDŽIAGA.

Darbo valandos: Kasdien nuo 8:30 val. ryto iki 6 val. vak.;
Pirmadienį iki 7 val. vak.; Šeštad. nuo 8:30 val. ryto iki 5 v. v.

HENRY S. FRAERMAN

215 WEST JACKSON at WELLS

Tel. WEBSTER 9-4187

“Lituanus” — “Literatūros Lankai” angliškai?

Ką tik pasirodęs naujas “Lituanus” numeris, aplaistytas jo ketvirtaeiliu rašinuku “Silkės”. Spaudoje buvo pasipiktinimo balsų, kad Krėvė buvo parodytas apgailėtinais menkai.

Studentų pradėtas leisti, o visuomenės gausiai remiamas leidinys susilaukė daugelio gerų atsiliepimų. Gria leidini ne tik savieji, bet ir aukštieji svetimtaučiai. Lituanus atlieka reikšmingą misiją: supažindina angliškai kalbančiuosius su jiemis visai nežinomą pasauliu, su lietuvių tautos kultūra bei politinėmis problemomis.

Politinėmis bei etnografinėmis temomis parašyti straipsniai teikia maximum medžiagos, kiek pajėgiama tą temą aprėpti tokio leidinio rėmuose. Tačiau, negalima neprakalbėti apie kitą medalio pusę, kuri nedžiugina skaitytojo, žinančio, kad ne viskas leidinio tūryje yra tvarkoj. Rašiniai, kuriais vienaip ar kitaip žurnalas paliečia dailę bei literatūrą, atrodo, perėję per tam tikrą cenzūros koštuvą ir tik gavę tam tikrą imprimatur pasirodo viešumoje.

Nereikia ir atidžiau peržiūrėti pastarųjų numerių, tuoj matyti, kad visišką dailės ir literatūros temų traktavimą okupavo nelemto atminimo “lankininkų” arba “žemininkų” kolektyvas. Ir dailė ir literatūra tepristatomi angliškam ir esmės nežinančiam skaitytojui tik taip, kaip to reikia gana rafinuotai suorganizuotai “žemininkų” sektos propagandai. Didelės netolerancijos ir skirstymo kūrėjus ir “kūrėjus”, savo laiku griežtai laikėsi “Literatūros lankai”. Ten veikalo vertę visad buvo apsprendžiama autorius — ar autorius mūsų, ar ne mūsų! Tatai natūralu privačiam, besistengiančiam formuoti savo pažiūras į meną leidiniui. Tačiau tai yra visiškas nusikaltimas lietuviškam reikalui, kada tą patį neapykantos, propagandos sąvųjų ir panegirikų ligą perkeliama į leidinį, kurį finansuoja visa visuomenė, ir kuriuo reprezentuojama lietuvių kultūrinės vertybės angliškai kalbančiai visuomenei. Tada ir baltaus šampanas tampa nuodingais savitarpės neapykantos skysčiais. Navi tieji studentai, to šiaip nepaprastai naudingo leidinio propagotojai, turėtų susirūpinti išlaikyti leidinį be priekaišto.

Pirmosios kregždės pasigirdo, kad mūsų klasikui Krėvei

nesurado atstovauti, kaip tik jo ketvirtaeiliu rašinuku “Silkės”. Spaudoje buvo pasipiktinimo balsų, kad Krėvė buvo parodytas apgailėtinais menkai.

Po to sekė eilė panegiriškų straipsnių “Literatūros lankų” kolektyvo dalyviams, kol, pagaliau, viską apvainikavo medicinos daktaro Kaupo straipsnis “Literatūra tremty”, kuris yra pavyzdingo žaidimų slapukais atstovas. Medicinos daktarui atrodo, kad verta vienur atskirai kalbėti apie romane, kurie tebuvo tik pirmieji prozos bandymai kai kurių “lankininkų” plunksnai, o net nepastebėti keliolikos autorių, kurie tremties literatūroje užima nemenkesnę vietą už Kaupą, kurio dr. Kaupas neužmiršo paminėti. Jeigu dr. Kaupas būtų savo straipsniui davęs antraštę: Autoriai, kurie man patinka, arba Autoriai, kuriuos pažįstu, rašinio tema atitiktų antraštei. Imdamas visai išseimiantį rašinio pavadinimą, dr. Kaupas apsiskandalino temos neapvaldymu. Jo straipsnio struktūroje pastebimus trūkumus matyti angliškai skaitančiam skaitytojui. Atrodo, kad tremties literatūroje kai kurie paskirai jo išliaupsinti romanai prilygsta kažin kam panašiai į Odiseją ar Ilijadą savo svoriu ir reikšme.

Visiškai tas pat vaizdas atsisukus į dailės klausimus. Dar nepriartėjo momentas pasirodyti rašiniui “Dailė tremty”, bet jau iš anksto žinotina, kad ten susiras savo Kaupas (Stalino tikrovės klastavimo metodas!), kuris su rūšiuos, kur “gūbos”, o kur “kūrėjai”.

Lituanus, kaip išsamios kultūrinės informacijos leidinys turėtų į kiekvieną dėstomą reiškinį (liečiam dailės ir literatūros informaciją) žiūrėti plačiu lietuvių kultūrininko žvilgsniu. Čia nėra vietos rodyti savo asmenišką pažiūrą, nėra vietos ir menkadvasiams norams ignybinėti savo priešininkus. Palikime tai savo leidiniams, palikime tai “Literatūros lankams”, kurie ir vėl, kaip Lozorius, žada pakilti iš mirusiųjų. Bet paversti tą lietuvių informacinį leidinį “Literatūros lankais” — angliškoje versijoje yra didelis nusikaltimas tos informacijos pilnumui ir tikrumui.

Ne vienas literatas jau va-

(Tęsinys 12 pusl.)

(Tęsinys iš 10-to pusl.)

ne, kad aš sugrižęs namo parašyčiau šį tą iš Lietuvos jų laikraščiams. Savo pasižadėjimą buvau išpildęs, ir ilgesnius straipsniukus teko parašyti suomių dienraščiui “Helsingin Sanomat”, flamų “Gazette van Gent (Belgijoje)”; šio paskutinio dienraščio redaktorius atsiųsdavo man net honorarą. Taigi pasirodo, kad tokios rūšies kongresus galima puikiai panaudoti Lietuvos būklės informacijai. Todėl savaime iškyla klausimai: kodėl mūsų “Lituanus” leidėjai negalėjo tokią progą išnaudoti Mainzo mieste?

Kongreso dalyviai, be savo įvairių posėdžių, gretimuose restoranuose turėdavo įvairias vaišes, kur visaip linkminosi. Didžiausiame restorane vietinis orkestras “Mainzer Hofkapelle” labai gražiai griežė. Vėlai vakare ligi 2 val. ryto vykdavo gražiai paruošti šokiai, kuriuose pasirodydavo įvairūs tautiniai šokiai. Savo tautinius šokius gražiai pademonstravo tautiškai apsirėdę lenkai. Mat kitais metais, 1959, įvyks Varšuvoje jubiliejinis 44-as universalinis esperantininkų kongresas, nes tais metais sueina šimtas metų nuo Esperanto kalbos kūrėjo L. Zamenhofo gimimo, ir pats d-ras L. Zamenhofas ilgiausiai yra gyvenęs ir miręs Varšuvoje (1917). Be to, lenkai buvo pasirūpinę parodyti “Rex” kinematografe spalvotą filmą apie Varšuvos miestą, tuo būdu norėdami paskatinti pasiryžimą atvykti į Varšuvą.

Penktoji kongreso diena (rugp. 6) buvo kaip poilsio diena, bet dar posėdžiavo tarptautinė rašytojų sąjunga ir dar tarptautinė geležinkelininkų sąjunga. Kadangi ta diena buvo gana šilta ir daug kas jautė troškulį, tad Mainz miesto burmistras pasirūpino gražiai pavaišinti visus kongreso dalyvius. Tam reikalui buvo paaukota 1700 litrų vyno ir skanių užkandžių. Po tokių vaišių atsigaivinę vakare surengė posėdį tarptautinė esperantininkų juristų draugija. Taip pat tarp savęs susigaudė studentai įsteigę pasaulinę esperantininkų studentų sąjungą.

Įvairios ekskursijos į netolimas nuo Manzo vietas buvo daromos 6-ąją dieną (rugpiūčio 7 d). Buvo apsilankyta Vishadene (Wiesbaden), prie Reino upės, Bacharache, Heidelberg, Frankfurte. Daug kam buvo įdomu pamatyti Frankfurte namus, kuriame gimė Goethe. Plaukiojimas Reino upe daug kam buvo taip pat įdomus, nes buvo galima pamatyti senovės romaniniai rūmai.

Prišpaskutinę dieną buvo keliolika paskaitų. Prof. W. E. Collinson skaitė: “Etimologija tarptautinėje kalboje ir tautinėse kalbose”; prof. H. Sirk: “Ar yra energijos atomai”. Buvo dar gvildenama tema: “Esperanto šakninių

žodžių gramatinis charakteris”. Esperantininkų vegetarų sąjunga taip pat savo posėdy gvildeno savus reikalus. Dar buvo kinuose rodomos esperantiškos filmos apie Kopenhagą ir Marselį. Muzikos skyrius buvo irgi įdomus. Buvo gražiai atlikta klasikinė ir modernioji muzika bei dainos (Mozart, Puccini, Lortzing, Donizetti, Brahms ir Bizet). Visiems labai patiko dainos: soprano Fränzi Rothenburger-Wirth ir tenorai Egon Hoss ir Willi Brandmüller.

Paskutinę kongreso dieną (rugp. 9) susirinkusiems dalyviams atsisveikinimo žodį buvo atėjęs pasakyti Mainzo burmistras. Kongreso pabaigoj buvo pranešta tam tikros komisijos apie konkurso rezultatus už esperantinės dailiosios literatūros veikalus. Tas diplomines premijas gavo: už originalią poeziją — ponia Clelia Conterno-Guglielminetti (italė), ponas V. Sandler (britas) ir p-lė M. Boulton (britė); už verstinę poeziją — p. H. Holmes (britas), taip pat dar vienas danas ir norvegas; už originalią prozą — p. J. Rosbach (norvegas), profesorė A. Albert (jugoslavė); už verstinę prozą — p. S. De Jong (olandas).

Paskutinį žodį tarė lenkas L. Motyka, įžengęs į sceną su kitais 8 lenkais, užsidėjusiais savo tautinius drabužius, pakviesdamas atvykti į 44-ji pasaulinį esperantininkų kongresą, kurs bus 1959 m. suruoštas. Varšuvoje moderniuose kultūros rūmuose. Baigdami kongresą dalyviai atsistojo sugiedodami esperantininkų himną “La Espero”.

Kai kam ne visai aišku buvo, kodėl iš Sovietų Rusijos nebuvo atvykę į kongresą žymesnieji esperantininkai, nors raštu ar telegramomis buvo atsiųsti sveikinimai. Matyt, pati rusų valdžia kažko prisibijojo, nors dabar S. Rusijoje esperantinės kalbos platinimas arba esperantininkų veikimas nėra uždraustas, kaip kad seniau buvo Stalino laikais. Įdomu čia išsitariti, kad rusų bolševikų leidžiamame JAV-bėse, Vašingtone, mėnesiniame iliustruotame žurnale USSR Nr. 9 (24) yra pasakyta straipsnyje “Esperanto” tarp kitko štai kas:

“Esperanto dictionaries have been printed for Lithuanians and Estonians. Russian-Esperanto and Esperanto - Russian dictionaries are being prepared for publication. Many clubs for the study of the international language are actively functioning in Soviet cities. More and more, Esperanto is becoming a medium for international contact”.

Kai tai pradeda kalbėti patys rusai, tad jie turėtų Lietuvoje bent rusų kalbą pliauti platinę į rusinę lietuvių.

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

11 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, NOVEMBER 1, 1958

K. J. MACKE & COMPANY

1924 m. Kazio Mačiuko įsteigta Apdraudos Agentūra

2549 West 71st Street, Chicago, Ill.

Tel.: PROspect 6-3140

Tvirtoje apdraudos įstaigoje apdraudžiam namus, baldus, prekes, krautuvų langus, tavernas, automobilius ir kitus įvairius vertingus daiktus; apdraudžiam namų savininkų atsakomybę, gyvybę ir asmenišką atsakomybę. Reikalui esant, apdraudos mokesčius galėtume paskirstyti net 7 mėnesiams. Kviečiame pasinaudoti mūsų ilgų metų patyrimu ir apdraudos reikalais mielai teikiama patarimais.

Kultūrinės žinios

J. Narūnės "Gintarėlė" ispaniškai

J. Narūnės legenda "Gintarėlė", susilaukusi gražaus pasisekimo jaunųjų ir suaugusių skaitytojų tarpe, pasirodė jau ir ispanų kalba, vardu "Ambarita".

Kūrinį išleido Bedout leidykla Medelline, Kolumbijoje. "Ambaritos" viršelis ir tekstas papuoštas tų pačių spalvų iliustracijomis, kaip ir lietuviškoji laida. Tai yra pirmasis lietuviškas grožinės literatūros leidinys jaunimui, išverstas ispanų kalbon.

LE talkos kregždės

Mūsų tautos mažuma, jėga atskirta nuo savo tautos kamieno, nepaprastai sunkiomis sąlygomis ėmė leisti LE. Ir per penkis metus mes pradėtąjį darbą tesėjome išleisdami 14 tomų, bet tesėjome vien tik nuoširdžia prenumeratorių ir bendradarbių talka. Mūsų darbą suprato visi. 1958 Ohio valst. lietuvių gydytojų 1000 dol. skirtą kultūros reikalams premiją JAV Lietuvių Bendruomenės Kultūros Fon-

do jury komisija paskyrė LIE-TUVIŲ ENCIKLOPEDIJAI, kuri yra tapusi kultūrinio lietuvių subrendimo ir besąlyginės kovos už lietuviškąją kultūrą išraiška.

Prieš savaitę laiko paskelbė LE paskutinę prenumeratos talką. Ir kaip džiugu ir malonu, kai patyrėme tiek daug pritarimo sulaukdami gausiai naujų talkininkų.

Mūsų pirmosios šios talkos kregždės: kun. P. Jakulevičius — Ill., Julius Norkus — Ill., Paul P. Jančauskas — Mass., S. Iljasevičius — Mich., Juozas Gedmintas — Mass., A. Kairys — N.Y., J. Jaks-Tyris — N.Y., Joseph Paškevičius — Pa., J. Brazys — Pa., A. Petkus — Canada, P. Milius — Canada ir K. Jazdauskas — Canada.

Nuoširdi mūsų joms padėka, mūsų lietuviškas ačiū talkos kregždėms!

Mūsų darbas bendras, ir gausia talka norime drauge pasidalinti. Tačiau kartu apgailėdami turime pasakyti, kad vien dėl techniškų priežasčių mes naujų LE talkininkų pavardžių tuoj skelbti neįstengsime. Tenebūnie tas piktų palaikytą. Kuomet pasibaigs talka, LE leidykla at-

(Tęsinys iš 11-to psl.)

dina Lituanus meno sektorių "Literatūros Lankų" redakcija. Tie visi kibinėjimai "naujoviškumo", tie visi pristatymai dailininkų, kurie seka arba persiorientavo sekti "generalinę" universalinės dailės liniją, pripildo Lituanus skiltis nepaprasta monotonija. Ta monotonija tolygi, pasakytum, kuriam leninistiniam leidiniui, kur viskas pritempta prie vieno kurpaliaus. Ir Lituanus meno sektorius surado savo kurpalių, prie kurio tempia savo rodumus menininkus. Lietuvių kultūros istorija yra plati, ponai redaktoriai, neslėpkite to, kitaip atrodo, kad Lietuvių kultūros istorija prasidėjo su modernistiniu menu. Viskas tai, kad buvo anksčiau esą tik mėgėjų bandymai! Tuo daroma žala lietuviškai propagandai. Jeigu Lituanus bendradarbis rašo (ir netiksliai) apie čiurlionį, ar ne vieta parodyti pa-

skiru leidinėliu išleis visus talkos duomenis, kur bus paskelbti talkininkai ir jų pasisakymai. Tą leidinėlį gaus visi LE prenumeratoriai.

LE Leidykla

sauliui, kad mes turime Varną! Kad mes švenčiame M. šileikio, Puzino kūrybos laimėjimus!

Redakcinis kolektyvas yra atsakingas dėl aukščiau išdėstytų leidinio ydų. Bet redakcinis kolektyvas yra tik vykdomasis Studentų Sąjungos organėlis tam leidiniui leisti. Apeliacijos į visuomenės dosnumą privalo būti pateisintos ne "savo kromelio" spekuliacijomis leidinyje, kiek tai liečia lietuvių dailės ir literatūros reprezentavimą angliškai visuomenei.

Netolerancijos reiškėjai! Ši dr. Kaupas netinka Lituanui. Jeigu tokių talkins Lituanus ir visoms sritims nušviesti (ačiū Dievui, tokių dar neatsirado politikos ir istorijos sektoriuje!), tai apie Lituanus teks sakyti, perfrazuojant seną lotynišką patarlę: Lituanus lituani lupus est (Lietuvis lietuviui yra vilkas).

Lituanui nuoširdžiausiai linkime, diagnoze ligą nustačius, pasigydyti. Tačiau medicinos daktaro Kaupo receptais nesinaudoti. Ieškokite, jaunieji kultūrininkai, tai ligai gydyti žmonių su tolerancijos daktarystėmis.

Lituanus skaitytojas

Now at CORNELL STORES

Coleman®

GAS

WALL HEATERS

double circulation of warm air

NEW ECONOMIZER

delivers up to 10% more heat; saves fuel, too!

NEW DIRECTIONAIR BLOWER

with automatic controls circulates *twice* as much warm air. Quiet, powerful, adjustable for 3 speeds.

IDEAL for small homes, apartments, upstairs or basement rooms.

EASILY INSTALLED. They fit into the wall, use no room space.

GREATER WARM AIR CIRCULATION, warmer floors, too, yours at *low cost* with these new Wall Heaters. 6 models, adaptable to many different home heating conditions. Popular prices, FHA terms.

Blower and controls optional.

COME
IN
TODAY

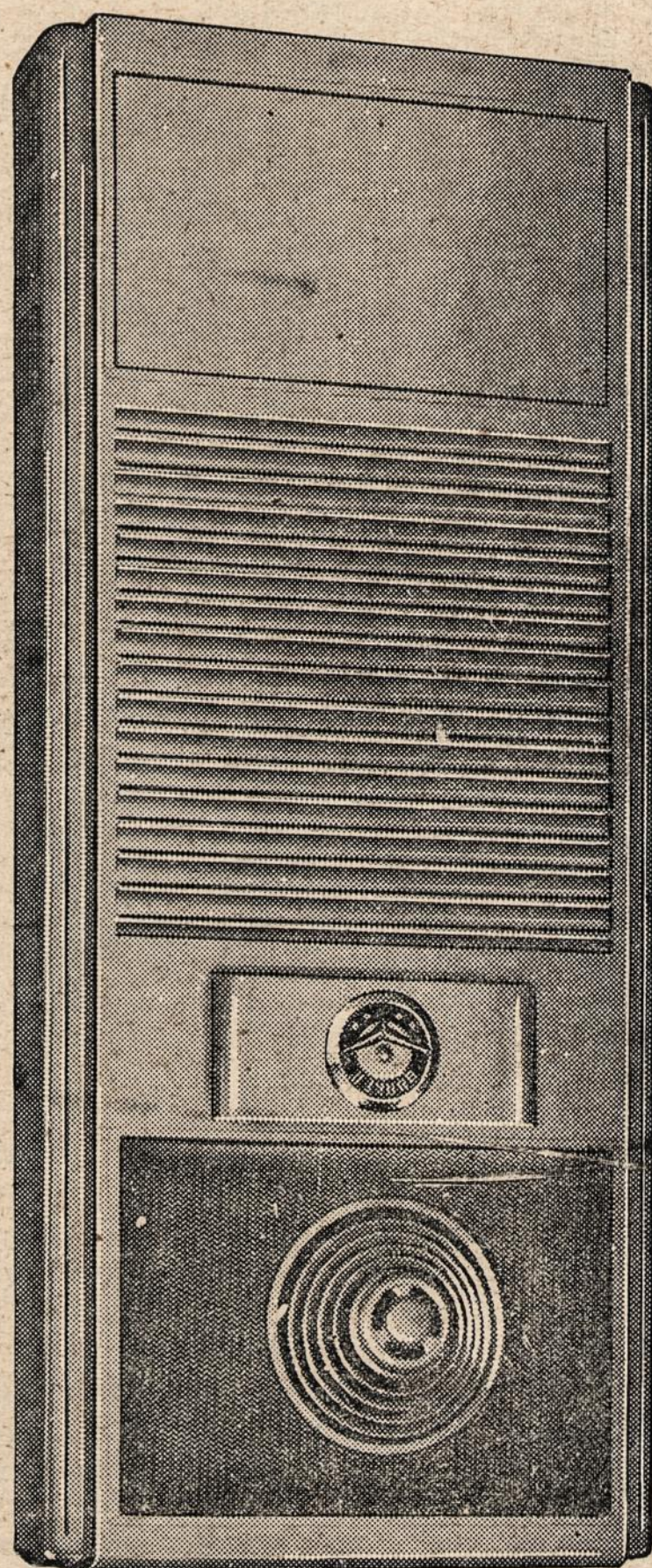
EASY
TERMS

CORNELL STOVE AND SUPPLY CO.

1904 West 51 St.

Call HEmlock 4-2541

For free information

Model WCVA-408
40,000 BTU

Quaker Decorator
Cool Cabinet